

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

«__» _____ 2021р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

«__» _____ 2021р.

О.О. Шеремет

Л.В. Шірінян

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: **Стан та перспективи розвитку страхового ринку України**

Виконала: здобувачка 5 курсу, 4 групи

Коршунова Дар'я В'ячеславівна

(прізвище та ініціали)

Керівник: Шірінян Лада Василівна

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент Соломчук Л. М.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2021 р.

ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.; табл. 7. Динаміка доходів ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 роки, тис. грн.; табл. 8. Динаміка витрат ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 роки, тис. грн.; табл. 9. Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 рр.; табл. 10. Показники фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА» у 2017-2019 рр.; табл. 11 Прогнозні показники розвитку ПрАТ «СК «Уніка» на 2020-2021 рр.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Шірінян Л.В.		
II	Шірінян Л.В.		
III	Шірінян Л.В.		

7. Дата видачі завдання 19 жовтня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Приміт
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	15.10.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	09.11.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	30.11.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	21.12.2020	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	24.12.2020	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	20.01.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	01.02.2021	

Здобувач _____ Коршунова Д.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Шірінян Л.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Коршунова Д. В. «Стан та перспективи розвитку страхового ринку України»

Кваліфікаційна робота на отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний університет харчових технологій. Київ, 2021.

У кваліфікаційній роботі досліджено стан та перспективи розвитку страхового ринку України та розроблено пропозиції щодо напрямів удосконалення його функціонування на прикладі страхової компанії «Уніка» як суб'єкта страхового ринку.

Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано мету, завдання подальшого дослідження.

У першому розділі розкрито теоретичні основи та сучасний стан страхового ринку України.

Другий розділ присвячений аналізу діяльності ПрАТ СК «Уніка» як суб'єкта страхового ринку.

У третьому розділі висвітлені перспективи розвитку страхового ринку України.

Ключові слова: *страхування, страховий ринок, страхові премії, страхові виплати, рівень виплат, фінансово-економічні показники, фінансова стійкість, інновації, кібер-страхування.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАХОВОГО РИНКУ.....	7
1.1. Економічний зміст та значення страхування.....	7
1.2. Сутність страхового ринку та його структура.....	11
1.3. Сучасний стан страхового ринку України.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ «СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «УНІКА» ЯК СУБ'ЄКТА СТРАХОВОГО РИНКУ.....	31
2.1. Характеристика діяльності та органи управління страхової компанії «Уніка».....	31
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Уніка».....	38
2.3. Оцінка ефективності діяльності ПрАТ «СК» Уніка» на страховому ринку України.....	48
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	57
3.1. Пріоритети ефективного розвитку страхового ринку України.....	57
3.2. Вплив інновацій на розвиток страхового ринку України.....	62
3.3. Впровадження нових страхових продуктів з метою підвищення ефективності діяльності ПрАТ «СК «Уніка».....	69
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Нині, в умовах нестабільної економіки, роль страхування як механізму накопичення грошової маси та джерела довгострокових інвестицій в економіку зростає у всьому світі, що в свою чергу сприяє фінансовій стабілізації, підвищенню якості життя населення та забезпеченню безперервної виробничої діяльності підприємств і організацій. Водночас населення країни не досить обізнане в особливостях страхування, особливо що стосується сфери необов'язкового (добровільного) страхування, того, як діє страховий ринок загалом та які страхові компанії є більш надійними для надання тих чи інших страхових послуг. Саме тому слід розглянути сучасний стан страхового ринку, чи є позитивна динаміка у страхуванні серед населення та які тенденції його розвитку.

Значну увагу у своїх дослідженнях розвитку страхового ринку в Україні приділили такі вчені, як В. Д. Базилевич, Н. М. Внукова, А. М. Єрмошенко, О. Д. Вовчак, О. О. Гаманкова, О. М. Залетов, О. В. Кнейслер, Н. В. Приказюк, Н. В. Ткаченко, С. С. Осадець, Л. В. Шірінян, А. С. Шолойко, Т. В. Яворська та інші. Проте потребує подальшого вивчення адаптація страхового ринку до змін, пов'язаних із модернізацією фінансових інструментів у страховій індустрії та впровадженням інноваційних технологій в організацію страхової діяльності, що сприятиме підвищенню якості страхового захисту, стимулюванню упровадження нових видів страхування і страхових технологій, урізноманітненню спектру страхових послуг, удосконаленню форм і методів страхового нагляду.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є оцінка сучасного стану розвитку страхового ринку, виявлення особливостей і проблемних аспектів його функціонування, а також окреслення основних пріоритетів його подальшого ефективного розвитку.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- розкрити економічний зміст та значення страхування;
- визначити сутність страхового ринку та його структуру;
- проаналізувати сучасний стан страхового ринку України;

- надати характеристику діяльності та органів управління страхової компанії «Уніка»;
- проаналізувати фінансовий стан ПрАТ СК «Уніка»;
- оцінити ефективність діяльності ПрАТ «СК» Уніка» на страховому ринку України;
- визначити пріоритети ефективного розвитку страхового ринку України;
- проаналізувати вплив інновацій на розвиток страхового ринку України;
- запропонувати заходи щодо підвищення ефективності діяльності ПрАТ «СК «Уніка».

Об'єктом дослідження є страховий ринок України.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти функціонування та розвитку страхового ринку України.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі були використані методи аналізу і синтезу – при вивченні теоретичних засад страхування та розвитку страхового ринку та аналізі діяльності ПрАТ СК «Уніка»; аналогії, статистичного і графічного аналізу – при аналізі сучасного стану страхового ринку та діяльності ПрАТ СК «Уніка»; методи порівняння, історичний методи – при вивченні історії розвитку страхового ринку; методи фінансового аналізу – для обчислення фінансових показників діяльності ПрАТ СК «Уніка»; логічний метод – при викладенні результатів аналізу у всіх розділах дипломної роботи.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи слугували законодавчі та нормативні документи, дані Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), Національного банку України (НБУ), підручники, навчальні посібники, наукові статті, монографії, фактичні дані об'єднань страховиків, річна фінансова звітність ПрАТ СК «Уніка» за 2017 - 2019 рр.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані в дипломній роботі результати можуть бути використані у діяльності ПрАТ СК «Уніка», зокрема, рекомендації, розроблені для страхової компанії як суб'єкта страхового ринку, а також при підготовці студентами до практичних та семінарських занять, написанні курсових робіт та рефератів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАХОВОГО РИНКУ

1.1. Економічний зміст та значення страхування

Страхування виникло досить давно і має на меті задоволення потреб людей у страховому захисті від різних ризиків і випадкових подій.

Причинами виникнення страхування є протиріччя, які виникають між людиною і природою (землетруси, посухи, повені та інші стихійні лиха) та протиріччя, що виникають в суспільстві (політичні, економічні, релігійні тощо). Все це разом створює умови для виявлення негативних наслідків випадкового характеру та виникнення ризиків, які є притаманними будь-яким соціально-економічним відносинам на усіх стадіях суспільного відтворення. Будь-яке суспільство намагається захиститись від ризиків, створюючи систему захисту.

Як економічна категорія страхування являє собою систему економічних відносин, яка включає сукупність форм і методів формування цільових фондів грошових коштів та їх використання для відшкодування збитків при різних ризиках, а також надання допомоги громадянам при настанні певних подій в їхньому житті. Страхування виступає засобом захисту бізнесу та добробуту людей, з одного боку, та видом діяльності, що приносить дохід, з іншого.

Специфічна особливість страхування як економічної категорії характеризується наступними рисами:

- випадковий характер настання стихійного лиха або іншого негативного прояву сил природи;
- наявність критерію оцінки і можливість визначення страхового ризику;

- вираження збитків у натуральній або грошовій формі;
- об'єктивна потреба у відшкодуванні збитків;
- наявність перерозподілу відносин в часі та просторі;
- формування страхового суспільства, яке складається із страховиків, страхувальників і страхових посередників;
- проведення заходів з попередження та подолання наслідків конкретного випадку;
- повертальність страхових платежів;
- самоокупність страхової діяльності [1].

Страховання відноситься до економічної категорії фінансів. Воно має спільні риси як з фінансами, так і з кредитом. З фінансами страховання поєднує те, що при страхованні виникають перерозподільні відносини з приводу формування на використання спеціалізованого страхового фонду.

Зв'язок з кредитом полягає у тому, що кошти страхового фонду мають бути повернуті, зокрема це стосується страховання життя людини. В багатьох видах страховання виплати здійснюються лише при настанні страхового випадку і в розмірах, що обумовлені відповідними документами.

Проте страховання має й ряд відмінностей від фінансів та кредиту:

- страхові відносини завжди носять імовірнісний характер, тому в страхованні використовується математика і теорія ймовірностей. Правила використання коштів страхового фонду пов'язані з настанням та наслідками страхових випадків;

- якщо фінансам завжди притаманні грошові відносини, формування грошових фондів, то страховання може бути і натуральним (наприклад, забезпечення медикаментами у медичному страхованні);

- якщо доходи державного бюджету формуються за рахунок платежів фізичних та юридичних осіб, то використання цих коштів виходить за межі платників цих внесків. Тут відбувається перерозподіл коштів як у часі, так і між територіальними одиницями. В той час як страховання передбачає замкнений

перерозподіл збитку між страхувальниками за допомогою спеціалізованого страхового фонду, що формується за рахунок страхових внесків;

- рух вартості у страхуванні відбувається в результаті настання страхового випадку і залежить від вірогідності нанесення збитку.

Отже, можна резюмувати, що страхування – це спосіб захисту майнових інтересів громадян в умовах ринкової економіки, який полягає у відшкодуванні фізичним та юридичним особам збитків шляхом їх перерозподілу між багатьма учасниками страхування.

У Законі України «Про страхування» від 4 жовтня 2001 року № 2745-III дано таке визначення: «Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів» [2].

Як економічна категорія страхування має притаманні лише йому специфічні функції та виконує характерну лише для нього роль. До функцій страхування відносяться:

- ризикова функція;
- функція створення і використання страхових резервів;
- функція заощадження коштів;
- превентивна функція;
- репресивна функція;
- - інвестиційна функція [1].

Ризикова функція є функцією страхової відповідальності страховика за ризик і полягає в переданні страховикові за певну плату матеріальної

відповідальності за наслідки ризику, зумовленого подіями, перелік яких передбачено чинним законодавством або договором зі страхувальником.

Функція створення і використання страхових резервів полягає у накопиченні страховиком певного капіталу завдяки концентрації коштів страхувальників, достатнього для забезпечення покриття збитків, заподіяних страхувальникові стихійним лихом, нещасним випадком або іншою страховою подією. Таким чином наслідки страхової події, яка сталася з одним із страхувальників, розподіляються між усіма страхувальниками. Ця функція забезпечує стабільність страхування, гарантію виплат відшкодувань.

Функція заощадження коштів базується на накопиченні коштів страхувальника його внесками, частками певного значення, обумовленими у договорі страхування. У випадку відсутності страхових подій за час дії такого договору, заощаджені кошти можуть бути повернуті страхувальнику. Заощаджуваний характер у страхуванні притаманний тільки довгостроковим його видам (наприклад, у страхуванні життя).

Превентивна функція (від англійського «prevent» – попередити) – фінансування заходів для запобігання або зменшення ризику настання страхової події, обумовленої договором страхування (придбання медикаментів, фінансування заходів із запобігання ДТП, обладнання протипожежним устаткуванням об'єктів страхування). Економічна сутність цієї функції полягає в тому, що сама страхова компанія об'єктивно зацікавлена у попередженні настання страхових випадків.

Репресивна функція полягає у фінансуванні заходів, спрямованих на усунення страхового випадку (боротьба з пожежею, паводком, епідемією і т. і.).

Інвестиційна функція пов'язана з поліпшенням стану грошового обігу, підвищенням купівельної спроможності національної валюти, збільшенням інвестиційних можливостей країни.

Страховання, як вже було зазначено, є складовою частиною фінансів, тому у страхуванні виділяють і такі функції, які притаманні фінансам у цілому: контрольну (контроль за цільовим формуванням і використанням коштів страхового фонду) і функцію ціноутворення.

Головними напрямками прояву позитивного впливу страхування є наступні:

1. Страхування надає впевненості в розвитку бізнесу. Завдяки переданню за окрему порівняно невелику плату відповідальності за наслідки ризикованих подій страховим організаціям інвестор упевнений, що в разі пожежі, стихійного лиха або іншого страхового випадку завдані збитки будуть відшкодовані.

2. Страхування, маючи великі можливості маневрування резервами, є важливою ланкою формування всієї системи економічної безпеки.

3. Страхування забезпечує раціональне формування й використання коштів, призначених для здійснення соціальних програм. Світовий досвід довів доцільність нагромадження і використання коштів на соціальні програми страховим методом.

- 4. У страхуванні створюються значні резерви грошових ресурсів, які стають джерелом зростання інвестицій в економіку. Акумуляовані у страхових компаніях ресурси через систему інвестування сприяють розширенню виробництва або прискоренню виконання інших програм [3, с. 19].

Отже, страхування має величезні можливості сприяти економічному й соціальному розвитку країни, задовольняти інтереси щодо захисту майна та доходів як юридичних, так і фізичних осіб.

1.2. Сутність страхового ринку та його структура

Ринковій економіці притаманні певні атрибути, без яких вона не може існувати. Одним з таких атрибутів є страховий ринок, який являє собою складну, багатофакторну, динамічну, відповідним чином структуровану систему економічних відносин, що виникають між суб'єктами ринку з приводу потреби у забезпеченні страхового захисту [4, с. 32].

Об'єктивна основа розвитку страхового ринку – необхідність забезпечення безперервності виробничого процесу шляхом надання грошової допомоги постраждалим у випадку непередбачуваних несприятливих обставин.

Механізм комерційного страхування дає змогу забезпечувати широку програму страхування з урахуванням різноманітних індивідуальних потреб окремих груп населення та юридичних осіб, одержувати дивіденди від вкладень у страхування, забезпечувати високий рівень виплат і надавати гарантії виконання зобов'язань, створювати об'єднання страховиків та страхувальників.

В економічній літературі визначають поняття «страховий ринок» по-різному:

- з одного боку, як економічне середовище, в якому є: покупці страхової послуги, тобто страхувальники, які формують попит на страхові послуги; продавці, тобто страхові компанії, які задовольняють попит на послуги; страхові посередники (агенти і брокери), а також суб'єкти страхової інфраструктури, такі як об'єднання, асоціації страховиків, консалтингові фірми, навчальні центри тощо;

- з іншого – як сферу грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу є специфічний товар, а саме – страхова послуга, і де формується попит і пропозиція на неї;

-з третього – як економічні відносини між учасниками страхових процесів (страхувальниками, страховиками та їх посередниками) [5, с. 77].

Зупинимось на підходах деяких науковців щодо визначення поняття «страховий ринок».

Так, приміром, Ю. М. Журавльова підкреслює, що «Страховий ринок – система економічних відносин, яка складає сферу діяльності страховиків і перестраховиків у даній країні, групі держав у міжнародному масштабі по наданню відповідних страхових послуг страхувальникам» [4, с. 33].

На думку В. В. Шахова «страховий ринок – це особлива соціально-економічна структура, певна сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формується пропозиція і попит на нього» [5, с. 14].

Схоже визначення подає російська вчена Л. О. Орланюк-Малицька, яка визначає страховий ринок як особливу сферу грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга – страховий захист, формується попит і пропозиція на неї [4, с. 34].

На думку українського вченого В. Д. Базилевича страховий ринок – це особливе соціально-економічне середовище, де формується попит і пропозиція на страхування [7, с. 18].

Професорка О. В. Вовчак вважає страховий ринок особливою соціально-економічною структурою, визначеною сферою грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу є страховий захист, формуються попит та пропозиція на нього [8, с. 107].

Більш розлого надає визначення В. М. Фурман, на думку якого страховий ринок – це система стійких економічних відносин між покупцями (споживачами, вигодонабувачами), посередниками і продавцями, а також страховиками і регуляторними органами, пов'язаних із формуванням попиту, пропозиції та ціни на прямий страховий захист і перестраховування, які матеріалізуються у страхових, перестраховальних і супутніх послугах у певні

країні, групі країн чи міжнародному масштабі, що піддається регулюванню [9, с. 158].

Вітчизняні науковці підкреслюють, що «страховий ринок є формою організації фінансових відносин у формуванні та розподілі страхового фонду для забезпечення страхового захисту» [4, с. 34].

Аналіз поглядів провідних учених щодо змісту поняття «страховий ринок», дає підстави зробити висновок, що страховий ринок – це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формуються попит і пропозиція на нього. Головною функцією страхового ринку є акумуляція та розподіл страхового фонду з метою страхового захисту суспільства [2].

Для функціонування страхового ринку необхідні такі умови:

- наявність об'єктів страхування;
- наявність суб'єктів страхових правовідносин – страховиків, страхувальників, посередників та інших учасників;
- сформовані потреби у страхових послугах;
- свобода ухвалення рішень щодо участі у страховому договорі [10, с. 16].

Сутність страхового ринку проявляється у його основних функціях:

- страховий захист шляхом продажу полісів страхування;
- накопичення фінансових ресурсів з метою їх подальшого інвестування;
- забезпечення взаємодії між страхувальником та страховиком [10, с. 17].

Страховий ринок представляє собою складну систему, що включає різні ланки. Загальну структуру сучасного страхового ринку України представлено на рис. 1.1.

Головними учасниками страхового ринку виступають продавці, покупці та посередники. Категорію продавців представляють такі суб'єкти страхового ринку: страхові та перестраховальні компанії, товариства взаємного страхування, об'єднання страховиків.

Первинною ланкою страхового ринку є страхове товариство або страхова компанія, де відбувається процес формування та використання страхового фонду, складаються специфічні економічні відносини.

Страхова компанія (СК) або страхове товариство – це юридично оформлена одиниця підприємницької діяльності, яка здійснює укладання договорів страхування та їх обслуговування. Страхова компанія функціонує в економічній системі як самостійний економічний суб'єкт. Відповідно до норм Закону України «Про страхування» (2001 р.) страховиками визнаються фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю згідно з Законом України «Про господарські товариства» з урахуванням особливостей страхового законодавства, а також одержали у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності [11].

На страховому ринку України діють СК «Life» – страхові компанії, що здійснюють страхування життя, СК «non-Life» – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя.

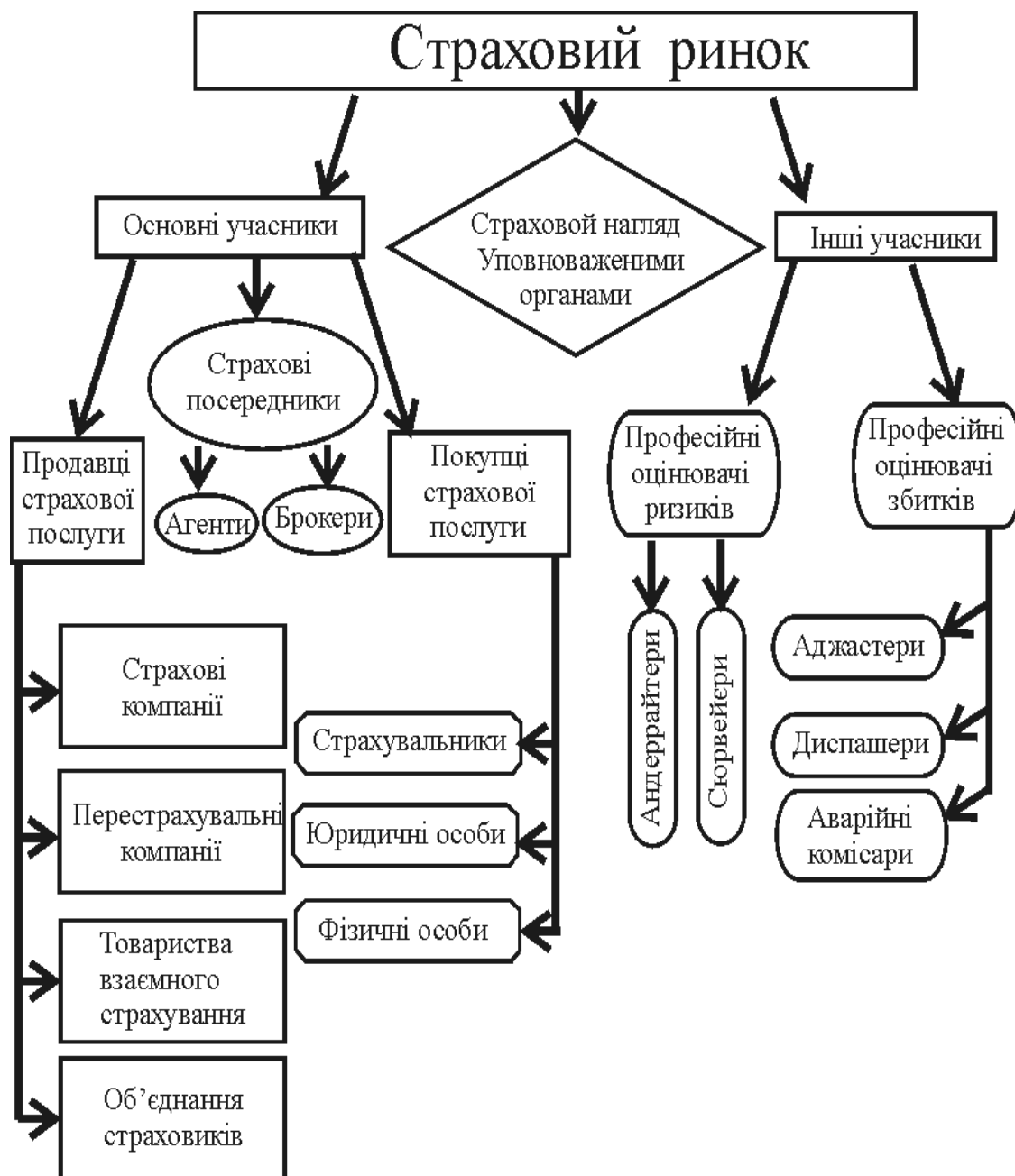

Рис. 1.1. Структура страхового ринку України.

Страхові компанії з метою координації діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення спільних програм можуть об'єднуватись у спілки, асоціації, пули та інші об'єднання. Ці об'єднання не мають права займатися страховою діяльністю. До таких об'єднань належать Ліга страхових організацій України (ЛСОУ), Національна асоціація страховиків України. [12], Авіаційне страхове бюро України, Моторне (транспортне) страхове бюро (МТСБУ), Морське страхове бюро України (МСБУ), Ядерний страховий пул України (ЯСПУ) та інші [5, с. 116].

Страховальник (insured) – юридична або фізична особа, яка вступила в страхові відносини із страховиком, що підтверджується підписанням відповідного страхового договору, сплачує страхові внески і претендує на страхове відшкодування збитків за застрахованими подіями.

Страховими посередниками, через яких страховики здійснюють страхову діяльність можуть бути страхові агенти та страхові брокери. Питома кількість таких посередників на українському страховому ринку складає приблизно 15%.

Іншими учасниками страхових відносин виступають професійні оцінювачі ризиків (андеррайтери, сюрвейєри) і професійні оцінювачі збитків (аварійні комісари, аджастери, диспашери), що є уповноваженими особами страховика та виконують визначені функції. В деяких випадках названі суб'єкти ринку можуть виступати як відокремлені юридичні особи, а в деяких – вони складають штат страхової компанії.

Державне регулювання страхового ринку в Україні до 30 червня 202 року проводила Національна комісія, що здійснювала державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. З 1 липня 2020 року Національний банк перейняв на себе функції регулятора ринку небанківських фінансових послуг, до яких відноситься і страховий ринок [13].

Правовою основою здійснення страхування є закони та нормативні акти. Система законодавства у страховій галузі, на основі якої функціонує страховий ринок України включає: 1) загальне законодавство; 2) спеціалізоване страхове законодавство; 3) підзаконні акти. Основними законодавчими актами є такі: Господарський кодекс [14]; Податковий кодекс [15]; Цивільний кодекс України [16]; Закон України «Про господарські товариства» [11]; Закон України «Про страхування» [2]; Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів» [17] та ін.

1.3. Сучасний стан страхового ринку України

Рівень розвитку страхового ринку визначається соціально-економічним становищем в країні, готовністю населення та суб'єктів господарювання до споживання такого роду фінансових послуг, а також державною підтримкою страхового бізнесу. Порівняно з європейськими країнами, де страхування охоплено понад 94% страхового поля, в Україні страхові послуги користуються значно меншим попитом (10–15% страхового поля), особливо у галузі майнового та окремих видів особистого страхування, що зумовлено як низькою довірою економічних суб'єктів до страховиків, так і низьким рівнем їхньої обізнаності у сфері страхування [18].

Сучасний стан розвитку страхового ринку України свідчить про те, що він недостатньо ефективно виконує свою роль у функціонуванні фінансової системи. Так, за оцінками експертів, частка страхових платежів за особистим страхуванням в Україні становить усього 4-5%, тоді як у Західній Європі та США цей вид послуг займає близько 60%, у Японії – 80%, у Великобританії – 70%, а у світі в середньому – 58,3%. Загальний обсяг страхових послуг на фінансовому ринку України в останньому десятиріччі за зібраними преміями дорівнював 0,06% світового обсягу і був меншим у 400 разів порівняно із США, у 60 разів – із Німеччиною, у 50 разів – із Францією [19, с. 413].

Дослідження основних тенденцій розвитку страхового ринку вказує на стабільну тенденцію щодо скорочення кількості страхових компаній в Україні (табл. 1.1), що вказує на процес консолідації страхової системи. Так, загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2019 становила 233, у тому числі СК «life» – 23 компанії, СК «non-life» – 210 компаній, (станом на 31.12.2018 – 281 компанія, у тому числі СК «life» – 30 компаній, СК «nonlife» – 251 компанія). Кількість страхових компаній значно скоротилася, так за 2019 рік порівняно з 2018 роком, кількість компаній зменшилася на 48 СК, порівняно з 2017 роком зменшилася на 61 СК.

Кількість зареєстрованих страховиків України у 2017-2019 роках[20].

Кількість страхових компаній	2017	2018	2019	Відхилення,	Відхилення,	Відхилення,
				+/- 2018/2017	+/- 2019/2018	+/- 2019/2017
Загальна кількість	294	281	233	-13		
в т.ч. СК «non-Life»	261	251	210	-10		
в т.ч. СК «Life»	33	30	23	-3		

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в таблиці 1.2

За 2019 рік частка валових страхових премій у відношенні до ВВП становила 1,3%, що на 0,1 в.п. менше в порівнянні з 2018 роком; частка чистих страхових премій у відношенні до ВВП залишилась на рівні 2018 року та становила 1,0%. У порівнянні з 2018 роком на 3633,7 млн грн (7,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 5 161,7 млн грн (15,0%).

Збільшення валових страхових премій відбулося по таким видам страхування: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») (збільшення валових страхових платежів на 2 135,1 млн грн (16,5%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 983,6 млн грн (28,2%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 717,9 млн грн (18,4%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 539,6 млн грн (40,1%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 249,2 млн грн (5,5%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 164,6 млн грн (2,6%));

страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 118,0 млн грн (6,7%)) [20].

Таблиця 1.2

**Динаміка основних показників функціонування страхового ринку
України [20]**

Показники	2017	2018	2019	Темпи приросту, %	
				2018/ 2017	2019/ 2018
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітнього періоду, тис. одиниць					
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	70 658,2	77 495,0	80 271,1	9,7	3,6
- зі страхувальниками-фізичними особами	66 915,2	72 460,2	73 440,1	8,3	1,4
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	114 824,7	123 582,5	116 652,6	7,6	-5,6
Страхова діяльність, млн грн					
Валові страхові премії, у тому числі:	43 431,8	49 367,5	53 001,2	13,7	7,4
зі страхування життя	2 913,7	3 906,1	4 624,0	34,1	18,4
Валові страхові виплати, у тому числі:	10 536,8	12 863,4	14 338,3	22,1	11,5
зі страхування життя	556,3	704,9	575,9	26,7	-18,3
Рівень валових виплат, %	24,3	26,1	27,1	-	-
Чисті страхові премії	28 494,4	34 424,3	39 586,0	20,8	15,0
Чисті страхові виплати	10 256,8	12 432,6	14 040,5	21,2	12,9
Рівень чистих виплат, %	36,0	36,1	35,5	-	-

Перестраховання, млн грн					
Сплачено на перестраховання, у тому числі	18 333,6	17 940,7	16 713,4	-2,1	-6,8
- перестраховикам-резидентам	14 937,4	14 943,2	13 415,2	0,04	-10,2
- перестраховикам-нерезидентам	3 396,2	2 997,5	3 298,2	-11,7	10,0
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	1 208,2	2 459,0	2 508,2	103,5	2,0
- перестраховиками-резидентами	280,0	430,8	297,8	53,9	-30,9
- перестраховиками-нерезидентами	928,2	2 028,2	2 210,4	118,5	9,0
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	46,1	48,4	56,8	5	17,4
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	13,8	44,4	8,9	221,7	-80,0
Страхові резерви, млн грн					
Обсяг сформованих страхових резервів	22 864,4	26 975,6	29 558,8	18	9,6
- резерви зі страхування життя	8 389,6	9 335,1	10 273,7	11,3	10,1
- технічні резерви	14 474,8	17 640,5	19 285,1	21,9	9,3
Активи страховиків та статутний капітал, млн грн					
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	57 381,0	63 493,3	63 866,8	10,7	0,6
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	36 084,6	40 666,5	44 609,9	12,7	9,7
Обсяг сплачених статутних капіталів	12 831,3	12 636,6	11 066,1	-1,5	-12,4

Водночас, зменшилися валові страхові премії зі страхування фінансових ризиків (зменшення валових страхових платежів на 737,9 млн грн (14,4%)); авіаційне страхування (зменшення валових страхових платежів на 338,0 млн грн (32,4%)); страхування відповідальності перед третіми особами (зменшення валових страхових платежів на 328,5 млн грн (12,8%)); страхування вантажів та багажу (зменшення валових страхових платежів на 64,0 млн грн (2,2%)).

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 2019 рік становила 74,7%, що на 5,0 в.п. більше в порівнянні з 2018 роком.

Протягом аналізованого періоду зменшилась кількість укладених договорів страхування на 4153,8 тис. одиниць (або на 2,1%), при цьому на 330,4 тис. одиниць (або на 0,5%) зросла кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі зросла кількість укладених договорів страхування медичних витрат на 2 023,9 тис. одиниць (або на 45,4%), кількість укладених договорів страхування відповідальності перед третіми особами зросла на 942,0 тис. одиниць (або на 58,6%), кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 3 507,5 тис. одиниць (або на 9,3%).

Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування зменшилась на 6 369,1 тис. одиниць (або на 4,8%) за рахунок зменшення кількості договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 6 929,9 тис. одиниць (5,6%).

Обсяг валових страхових виплат/відшкодувань у порівнянні з 2018 роком збільшився на 1 474,9 млн грн (11,5%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 1 607,9 млн грн (12,9%).

Збільшилися валові страхові виплати з таких видів страхування, як: автострахування (збільшення валових страхових виплат на 883,1 млн грн (15,1%)), медичне страхування (збільшення валових страхових виплат на 507,4 млн грн (24,2%)), страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових виплат на 92,8 млн грн (76,0%)).

Водночас, зменшилися валові страхові виплати зі страхування майна (зменшення валових страхових виплат на 263,1 млн грн (18,5%)), страхування життя (зменшення валових страхових виплат на 129,0 млн грн (18,3%)). Рівень валових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року збільшився на 1,0 в.п. та становив 27,1%.

Рівень чистих страхових виплат станом на 31.12.2019 становив 35,5%, що менше на 0,6 в.п. у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Високий рівень валових та чистих страхових виплат спостерігається з медичного страхування – 58,2% та 61,0%, за видами добровільного особистого страхування – 36,1% та 40,0%, за видами недержавного обов'язкового страхування – 39,0% та 39,4% відповідно.

Операції вихідного перестраховання за 2019 рік зменшились на 6,8% з 17 940,7 млн грн до 16 713,4 млн грн за рахунок зменшення на 1 528,0 млн грн (10,2%) обсягів перестраховання із страховиками-резидентами. При цьому, операції з перестраховання із страховиками-нерезидентами збільшились на 300,7 млн грн (10,0%).

Страхові резерви станом на 31.12.2019 зросли на 2 583,2 млн грн (9,6%) у порівнянні з аналогічною датою 2018 року, при цьому резерви зі страхування життя зросли на 938,6 млн грн (10,1%), технічні резерви – на 1 644,6 млн грн (9,3%). У порівнянні з аналогічною датою 2018 року збільшились такі показники, як загальні активи страховиків на 373,5 млн грн (0,6%), з них активи, визначені законодавством для покриття страхових резервів – на 3 943,4 млн грн (9,7%) [20].

Валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестрахованні ризиків від страхувальників та перестраховальників за 2019 рік, становили 53 001,2 млн грн, що на 3 633,7 млн грн більше порівняно з 2018 роком та на 9 569,4 млн грн більше порівняно з 2017 роком (табл. 1.3).

Надходження валових страхових премій та їх структура

за 2017–2019 роки

	2017	2018	2019	Темпи приросту, %	
	млн грн			2018/2017	2019/2018
Валові страхові премії, з них:	43431,8	49367,5	53001,2	13,7	7,4
від страхувальників-фізичних осіб	15555,6	18431,0	21632,0	18,5	17,4
від юридичних осіб	12937,7	17348,1	19034,8	34,1	9,7
від перестраховальників	14938,5	13588,4	12334,4	-0	-9,2

За 12 місяців 2019 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила 48 377,2 млн грн (або 91,3% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – 4 624,0 млн грн (або 8,7% від загальної суми страхових премій). Чисті страхові премії за 2019 рік становили 39 586,0 млн грн, що становить 74,7% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за 2018 рік становили 34 424,3 млн грн, або 69,7% від валових страхових премій. Обсяги валових страхових премій за 2019 рік збільшилися порівняно з 2018 роком на 7,4%, порівняно з 2017 роком зросли на 22,0%. Чисті страхові премії збільшилися на 15,0% порівняно з 2018 роком, та на 38,9% порівняно з 2017 роком.

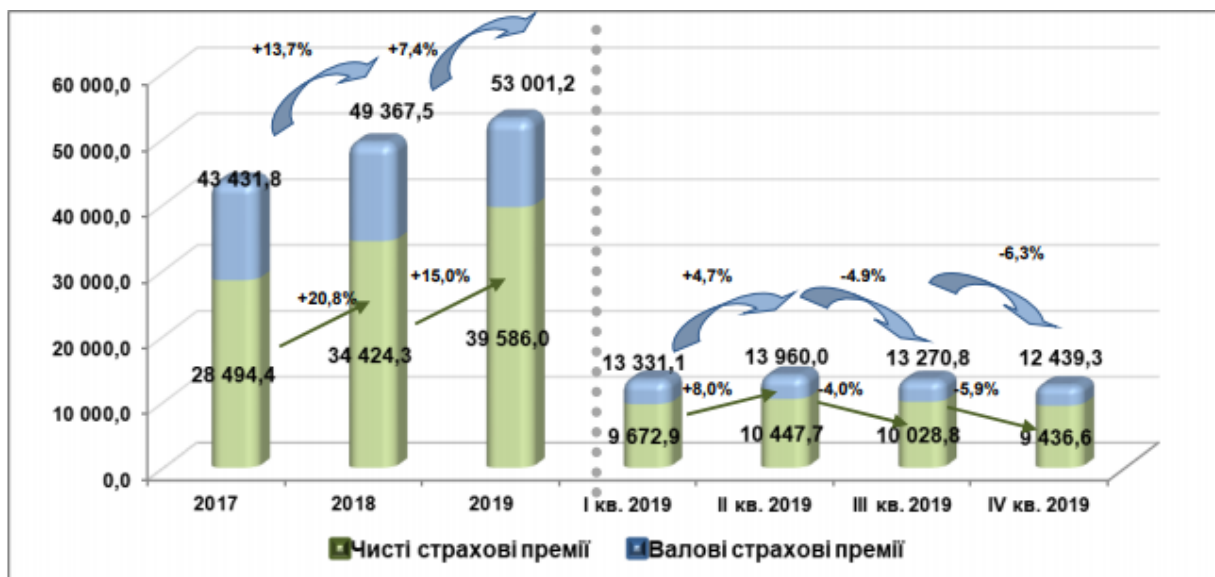

Рис. 1.2. Динаміка страхових премій за 2017–2019 роки (млн грн) [20]

Концентрація страхового ринку за надходженнями валових страхових премій станом на 31.12.2019 представлена в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Концентрація страхового ринку за 2019 рік [20]

Перші (Топ)	Страховання «Life»		Страховання «non-Life»		
	Надходження премій (млн грн)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн грн)	Частка на ринку, %	Кількість СК, які більше 50% страхових премій отримали від перестраховальників
Топ 3	2662,4	57,6	6739,4	13,9	1
Топ 10	4471,2	96,7	18358,0	37,9	3
Топ 20	4624,0	100,0	29035,2	60,0	6
Топ 50	x	x	42843,6	88,6	13
Топ 100	x	x	47469,0	98,1	13
Топ 150	x	x	48279,3	99,8	17
Всього по ринку	4624, 0	100,0	48377,2	100,0	21

Отже, незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 98,1% – акумулюють 100 СК «non-Life» (47,6% всіх СК «non-Life») та 96,7% – 10 СК «Life» (43,5% всіх СК «Life»). По ринку страхування життя Індекс Герфіндаля – Гіршмана (ННІ) склав 1 517,18 (у 2018 році – 1 441,37), по ринку ризикових видів страхування становив 230,88 (у 2018 році – 247,95). В цілому по страховому ринку Індекс Герфіндаля – Гіршмана склав 203,90 (у 2018 році – 219,29).

Страхові премії за видами страхування за 2018–2019 роки (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 1.5 та на рис. 1.3, 1.4. та 1.5.

У структурі страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за видами страхування станом на 31.12.2019 найбільша питома вага належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 13 801,2 млн грн (або 34,9%) (станом на 31.12.2018 даний показник становив 11 720,7 млн грн (або 34,0%)); страхування життя – 4 624,0 млн грн (або 11,7%) (станом на 31.12.2018 – 3 906,1 млн грн (або 11,3%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) – 4 268,8 млн грн (або 10,8%) (станом на 31.12.2018 – 3 243,1 млн грн (або 9,4%)); страхування майна – 3 518,4 млн грн (8,9%) (станом на 31.12.2018 даний показник становив 3 222,0 млн грн (або 9,4%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 2 173,6 млн грн (або 5,5%) (станом на 31.12.2018 – 1 915,6 млн грн (або 5,6%)); страхування фінансових ризиків – 2 151,2 млн грн (або 5,4%) (станом на 31.12.2018 – 1 663,8 млн грн (або 4,8%)); страхування медичних витрат – 1 685,9 млн грн (або 4,3%) (станом на 31.12.2018 – 1 098,8 млн грн (або 3,2%)); страхування від нещасних випадків – 1 475,3 млн грн (або 3,7%) (станом на 31.12.2018 – 1 329,0 млн грн (або 3,9%)); страхування вантажів та багажу – 1 432,3 млн грн (або 3,6%) (станом на 31.12.2018 – 1 479,3 млн грн (або 4,3%)); страхування відповідальності перед третіми особами – 1 424,3 млн грн (або 3,6%) (станом на 31.12.2018 – 1 659,7 млн грн (або 4,8%)) [20].

Таблиця 1.5

Страхові премії за видами страхування за 2018–2019 роки (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові премії, млн грн				Структура страхових премій				Темпи приросту страхових премій	
	Валові		Чисті		Структура валових страхових премій		Структура чистих страхових премій		валових премій	чистих премій
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2019/2018	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	3 906,1	4 624,0	3 906,1	4 624,0	7,9%	8,7%	11,3%	11,7%	18,4%	18,4%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	45 461,4	48 377,2	30 518,2	34 962,0	92,1%	91,3%	88,7%	88,3%	6,4%	14,6%
Добровільне особисте страхування	7 078,7	8 912,1	6 144,7	8 044,5	14,3%	16,8%	17,8%	20,3%	25,9%	30,9%
Добровільне майнове страхування	27 692,2	28 472,1	15 342,4	17 374,4	56,1%	53,7%	44,6%	43,9%	2,8%	13,2%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	5 135,5	4 397,6	1 663,8	2 151,2	10,4%	8,3%	4,8%	5,4%	-14,4%	29,3%
Добровільне страхування відповідальності	3 116,7	2 790,8	2 085,5	1 910,3	6,3%	5,3%	6,1%	4,8%	-10,5%	-8,4%
Недержавне обов'язкове страхування	7 573,8	8 202,2	6 945,6	7 632,8	15,3%	15,5%	20,2%	19,3%	8,3%	9,9%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	6 002,7	6 976,3	5 671,6	6 583,2	12,2%	13,2%	16,5%	16,6%	16,2%	16,1%
Державне обов'язкове страхування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	49 367,5	53 001,2	34 424,3	39 586,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	7,4%	15,0%

Рис. 1.3. Структура валових страхових премій та Рис. 1.4 Структура чистих страхових премій станом на 31.12.2018 та 31.12.2019

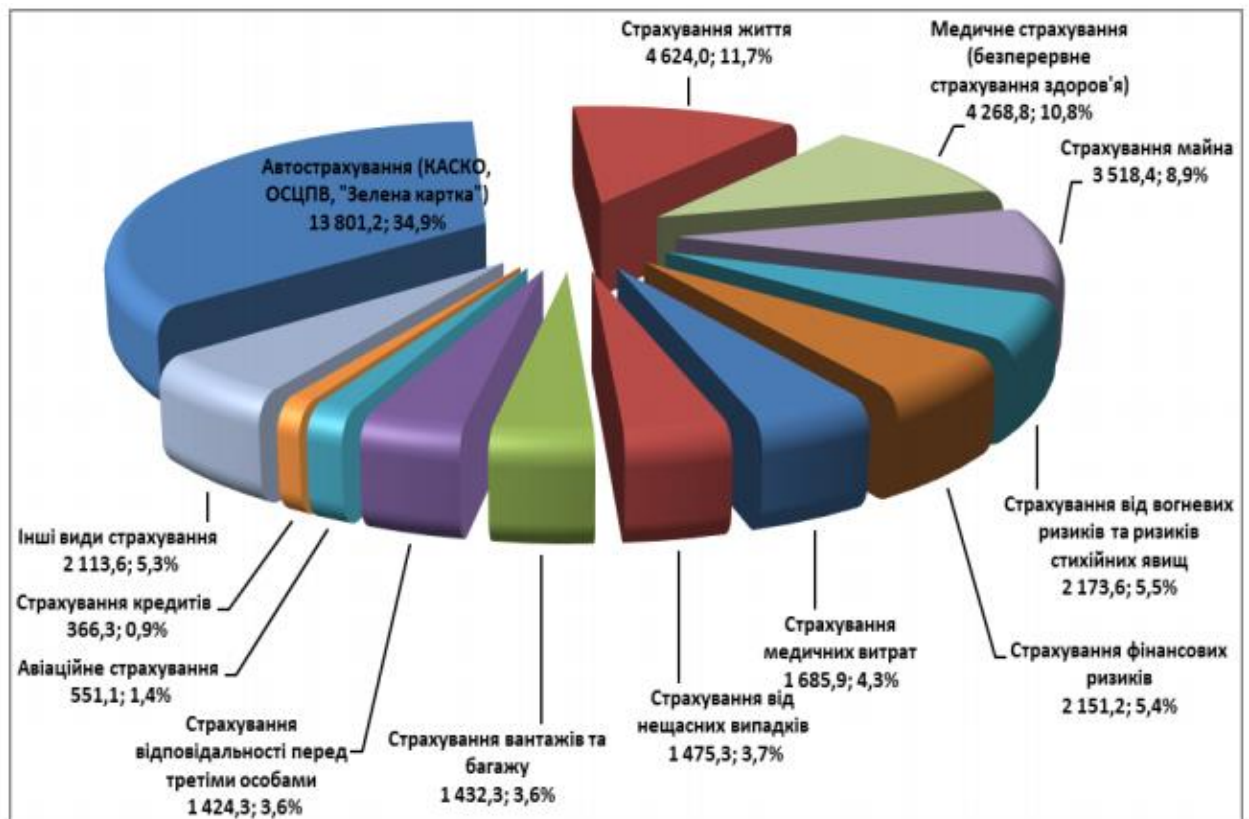

Рис. 1.5. Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 31.12.2019 (млн грн) [20]

Розмір валових страхових виплат за 2019 рік становив 14 338,3 млн грн, у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – 13 762,4 млн грн (або 96,0%), зі страхування життя – 575,9 млн грн (або 4,0%)(рис. 1.6).

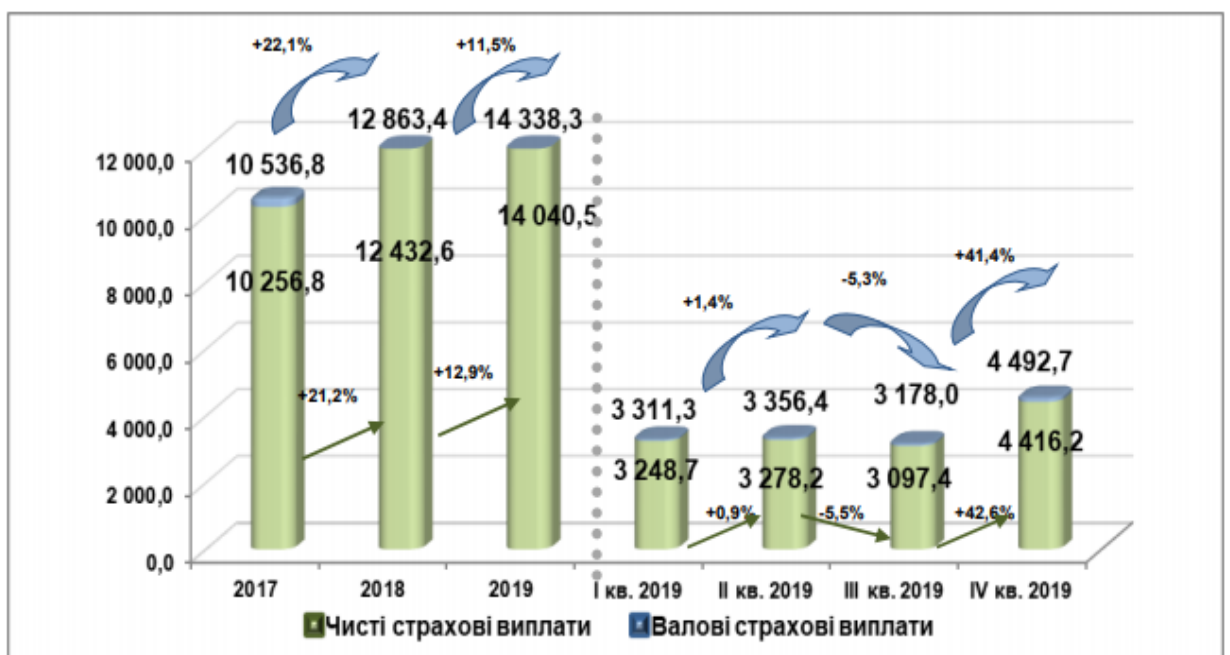

Рис. 1.6. Динаміка страхових виплат за 2017–2019 роки (млн грн) [20]

Валові страхові виплати за 2019 рік збільшилися на 11,5% (до 14 338,3 млн грн) порівняно з аналогічним періодом 2018 року, чисті страхові виплати збільшилися на 12,9% і становили 14 040,5 млн грн.

Рівень валових страхових виплат (відношення валових страхових виплат до валових страхових премій) станом на 31.12.2019 становив 27,1% (таблиця 1.6).

Таблиця 1.6

Рівень страхових виплат за видами страхування [20]

Види страхування	Рівень страхових виплат			
	валових виплат		чистих виплат	
	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019
Страхування життя	18,0%	12,5%	18,0%	12,5%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	26,7%	28,4%	38,4%	38,5%
Добровільне особисте страхування	37,2%	36,1%	42,7%	40,0%
Добровільне майнове страхування	24,2%	24,6%	42,1%	39,7%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	30,9%	36,9%	83,8%	73,0%
Добровільне страхування відповідальності	2,5%	12,4%	3,7%	18,0%

Недержавне обов'язкове страхування	36,2%	39,0%	37,0%	39,4%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	44,7%	45,0%	44,2%	44,9%
ВСЬОГО (всі види страхування)	26,1%	27,1%	36,1%	35,5%

Високий рівень валових страхових виплат (більше за загальний по ринку) спостерігався за такими видами страхування: з медичного страхування – 58,2% (станом на 31.12.2018 – 60,1%), обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 45,0% (станом на 31.12.2018 – 44,7%), добровільного особистого страхування – 36,1% (станом на 31.12.2018 – 37,2%), недержавне обов'язкове страхування – 39,0% (станом на 31.12.2018 – 36,2%), страхування фінансових ризиків – 36,9% (станом на 31.12.2018 – 30,9%).

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій) станом на 31.12.2019 становив 35,5% (станом на 31.12.2018 – 36,1%). Високий рівень чистих страхових виплат станом на 31.12.2018 спостерігався з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 44,9%, за видами добровільного особистого страхування – 40,0% та за видами добровільного майнового страхування – 39,7% (в тому числі зі страхування фінансових ризиків – 73,0%).

Структуру страхових виплат (відшкодувань) за мінусом частки страхових виплат, компенсованих перестраховиками-резидентами, за видами страхування станом на 31.12.2019 зображено на рис. 1.7.

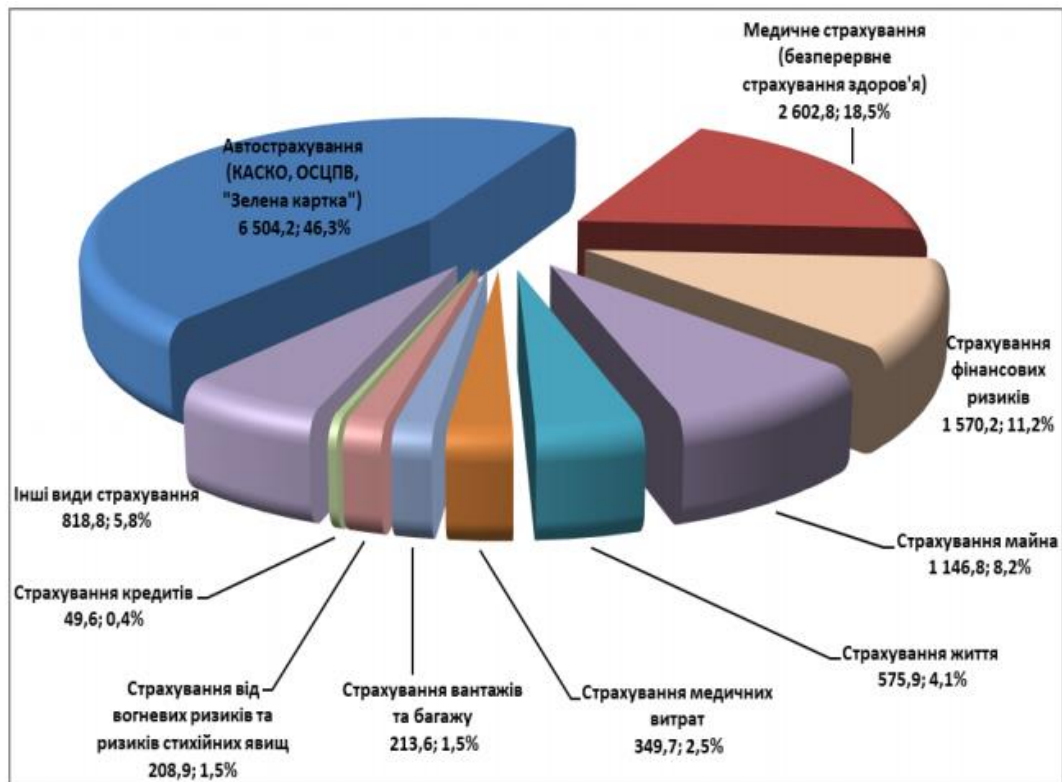

Рис. 1.7. Структура чистих страхових виплат за видами страхування [20]

У структурі чистих страхових виплат станом на 31.12.2019 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 6 504,2 млн грн (або 46,3%) (станом на 31.12.2018 даний показник становив 5 623,8 млн грн (або 45,2%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 2 602,8 млн грн (або 18,5%) (станом на 31.12.2018 – 2 094,9 млн грн (або 16,9%)); страхування фінансових ризиків – 1 570,2 млн грн (або 11,2%) (станом на 31.12.2018 – 1 393,4 млн грн (або 11,2%)); страхування майна – 1 146,8 млн грн (або 8,2%) (станом на 31.12.2018 даний показник становив – 1 412,4 млн грн (або 11,4%)); страхування життя – 575,9 млн грн (або 4,1%) (станом на 31.12.2018 – 704,9 млн грн (або 5,7%)); страхування медичних витрат – 349,7 млн грн (або 2,5%) (станом на 31.12.2018 – 311,5 млн грн (або 2,5%)).

За договорами перестрахування ризиків за 2019 рік українські страховики (цеденти, перестраховальники) сплатили часток страхових премій 16 713,4 млн грн (за 2018 рік – 17 940,7 млн грн).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила 2 508,2 млн грн (за 2018 рік – 2 459,0 млн грн), в тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – 2 210,4 млн грн, що на 9,0% більше порівняно з 2018 роком (за 2018 рік – 2 028,2 млн грн);

- перестраховиками-резидентами – 297,8 млн грн, що на 30,9% менше порівняно з відповідним показником 2018 року (за 2018 рік – 430,8 млн грн).

Від загальної суми сплачених часток страхових премій на перестраховування нерезидентам найбільше сплачено до Німеччини – 22,3%, Австрії – 19,4%, Великої Британії – 17,3%, Польщі – 10,0%, Швейцарії – 7,0% [20].

Що стосується активів страховиків та сформованих страхових резервів, то станом на 31.12.2019 обсяг загальних активів страховиків становив 63 866,8 млн грн, що на 0,6% більше в порівнянні з відповідним показником минулого року (рис. 1.8).

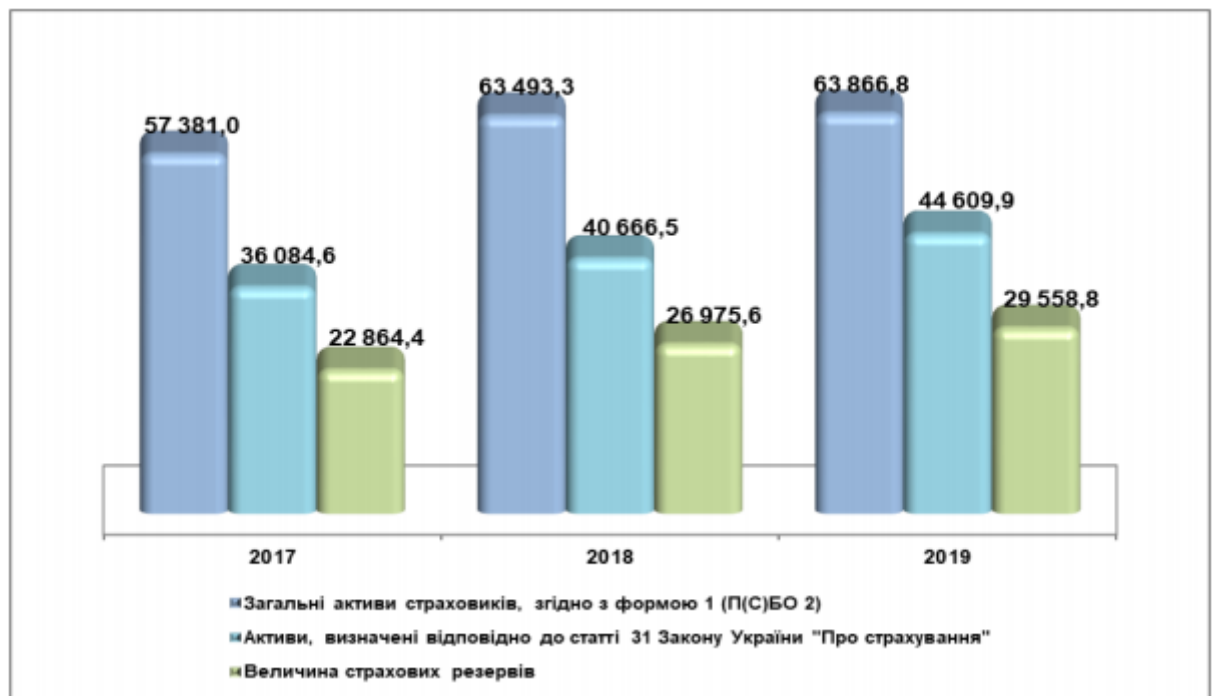

Рис. 1.8. Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2017–2019 роки (млн грн) [20]

Величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», збільшилась в порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2018 на 3 943,4 млн грн або на 9,7% та склала 69,8% загальних активів страховиків (станом на 31.12.2018 активи, визначені по статті 31 Закону 27 України «Про страхування» становили 40 666,5 млн грн, станом на 31.12.2019 – 44 609,9 млн грн).

Обсяг страхових резервів впродовж трьох досліджуваних років зріс на 6694,4 млн грн та становив у 2019 році 29558,8 млн грн, що свідчить про забезпечення страховими компаніями коштами, необхідними для виплат страхових сум та страхових відшкодувань.

Таким чином, за основними показниками спостерігається позитивна динаміка. Але страховий ринок України має певні проблеми, що перешкоджають в повній мірі використовувати великий потенціал для його розвитку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ «СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ» «УНІКА» ЯК СУБ'ЄКТА СТРАХОВОГО РИНКУ

2.1. Характеристика діяльності та органи управління страхової компанії «Уніка»

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія» Уніка» (скорочено ПрАТ СК «Уніка»), розпочало свою діяльність у 1994 році і до 2010 року мала назву «Кредо-Класик» [21]. Страхова компанія є частиною австрійської групи UNIQA. Метою діяльності ПрАТ СК «Уніка», як і будь-якої комерційної організації, є одержання прибутку. Страхова компанія «Уніка» є членом Європейської бізнес асоціації; Ліги страхових організацій України; Моторного транспортного бюро України; Американської торговельної палати; Морського бюро та інших.

Розташована страхова компанія за юридичною адресою: 01032, м. Київ, вул. Саксаганського 70 А.

Статутний капітал компанії станом на 31.12.2019 року становить 155,5 млн грн. Компанія «Уніка» входить до рейтингу найкращих страховиків України, а Австрійська група UNIQA – одна з найбільших страхових груп Східної Європи. Основні власники акцій представлені трьома суб'єктами: 1) фірма UNIQA Internationale Beteiligungs-Vervaltungs GmbH – 92,23%. 2) приватна особа Єфімов Юрій Петрович – 3,90%. 3) приватна особа Симончук Володимир Миколайович – 3,90% [21].

У «СК «УНІКА» побудовано чітку організаційну структуру, встановлено посадові обов'язки співробітників, налагоджено бізнес-процеси та процедури,

що створюють як максимально позитивні умови для забезпечення якості надаваних послуг клієнтам, так і чітку взаємодію між структурними підрозділами.

Організаційна структура управління включає:

- збори акціонерів,
- правління компанії і голова правління, заступники голови правління,
- відділи безпеки, бухгалтерського обліку, фінансів, кадрів, матеріальної бази;
- відділи автостраховання, страхування майна, від нещасного випадку, фінансових ризиків, відповідальності; філії та представництва.

Головою правління страхової компанії «Уніка» є Олена Володимирівна Ульє.

Така структура дає змогу реалізовувати ефективне управління та ріст підприємства. Компанія переважно здійснює страхування за добровільними вилами страхування і має на це відповідні ліцензії.

Страхова компанія «Уніка» здійснює активну страхову діяльність на всій території України. Регіональна мережа компанії представлена 26-тю дирекціями в областях України, 15-ма Генеральними Представництвами і більше ніж 250-ма відділеннями. Компанія пропонує близько 90 видів страхових продуктів, і має 30 ліцензій, виданих Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України.

Наведемо основні економічні показники діяльності СК «Уніка» у табл. 2.1, розрахунки яких проводилися на основі даних річної фінансової звітності за період 2017 – 2019 рр. (див. Додатки).

Так, обсяг чистих зароблених страхових премій ПрАТ «СК «Уніка» за 2017 р. становив 980 161 тис. грн., за 2018 р. він зріс на 47,6 % і становив 1446 445 тис. грн. За підсумками 2019 р. також відмічається його зростання на 21,3% і відповідно його обсяг становить 1 754 596 тис. грн. Для візуалізації тенденцій покажемо динаміку страхових премій на рис. 2.1. Як бачимо, за основною діяльністю страховик нарощує обсяги.

Рис. 2.1. Часова динаміка чистих зароблених премій (тис. грн)

ПрАТ СК «Уніка» за 2017 – 2019 рр. Спостерігається зростаючий тренд.*

* Побудовано автором

Чисті понесені збитки за страховими виплатами ПрАТ «СК «Уніка» у 2017 р. становили 443 млн. грн., у 2018 р. обсяг витрат зріс на 60,9% і становив 714 млн. грн., а у 2019 р. знову зріс на 19,4% і становив 853 млн. грн. (рис. 2.2 у вигляді гістограм).

Рис. 2.2. Часова динаміка чистих понесених збитків (тис. грн) за страховими виплатами ПрАТ «СК «Уніка» за 2017 – 2019 рр.*

* Побудовано автором

Таблиця 2.1

Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «СК «Уніка»

Показники	Значення за період, тис. грн.			Абсолютна зміна, +/-			Відносна зміна, %		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Чистий дохід (чисті зароблені страхові премії)	980 161	1 446 445	1 754 596	466 284	308 151	774 435	47,6	21,3	79,01
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	443 932	714 228	852 988	270 296	138 760	409 056	60,9	19,4	92,14
Валовий прибуток	536 229	732 217	901 608	195 988	169 391	365 379	36,5	23,1	68,14
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	-14 823	-85 654	12 721	-70 831	98 375	27 544	477,8	-114,9	-185,82
Інші операційні доходи	48 793	39 042	2 796	-9751	-362 46	-45 997	-20,0	-92,8	-94,27
Адміністративні витрати	225 797	290 232	339 291	64 435	49 059	-255 458	28,5	16,9	50,26
Витрати на збут	325 161	429 771	475 060	104 610	45 289	149 899	32,2	10,5	46,1
Інші операційні витрати	5 337	6 533	93 824	1 196	87 291	88 487	22,4	1336,2	1 657,99
Фінансові результати від операційної діяльності	13 904	-40 931	8 950	-54 835	49 881	-4 954	-394,4	-121,9	-35,63
Доход від участі в капіталі	2 075	726	726	-1 349	0	-1 349	-65,0	0,0	-65,01

Інші фінансові доходи	79 603	84 925	120 302	5 322	35 377	40 699	6,7	41,7	51,13
Інші доходи	1 497	2 861	2 104	1 364	-757	607	91,1	-26,5	40,55
Фінансові витрати	0	6 700	227	6 700	-6 473	227	100,0	-96,6	100,0
Інші витрати	73	355	626	282	271	553	386,3	76,3	757,53
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	97 006	40 526	131 229	-56 480	90 703	34 223	-58,2	223,8	35,28
Витрати з податку на прибуток	57 887	15 375	42 241	-42 512	26 866	-15 646	-73,4	174,7	-27,03
Чистий прибуток	39 119	25 151	88 988	-13 968	63 837	49 869	-35,7	253,8	127,48

Результуючим показником діяльності є прибуток. Прибуток від страхових операцій є різницею між ціною наданих страхових послуг та їх собівартістю. Головним джерелом формування прибутку від страхових операцій є прибуток у тарифі, який під час калькуляції навантаження закладається в тарифну ставку як самостійний елемент ціни на страхову послугу. Частка прибутку в тарифі встановлюється у відсотках або в абсолютному розмірі. Як можна бачити з табл. 2.1, обсяг валового прибутку ПрАТ «СК «Уніка» зріс з 536 229 тис. грн. до 901 608 тис. грн. Отже, страховик є успішним гравцем на ринку.

Головна стаття витрат страховика виплата страхових сум і страхового відшкодування. Окрім цих витрат, ПрАТ СК «Уніка» ще несе й інші витрати, які пов'язані із забезпеченням операційної діяльності компанії. Їх аналіз представлено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Операційні витрати ПрАТ СК «УНІКА» за 2017 – 2019 рр.*

Найменування показника	Значення за період, тис. грн.			Абсолютна зміна, +/-			Відносна зміна, %		
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2018-2017	2019-2018	2019-2017	2018/2017	2019/2018	2019/2017
Витрати на оплату праці	105 363	136 799	205 609	31 436	68 810	100 246	29,8	50,3	95,1
Матеріальні затрати	4 227	4 299	3 514	72	-785	-713	1,7	-18,3	-16,9
Амортизація	6 695	8 869	9 980	2 174	1 111	3 285	32,5	12,5	49,1
Відрахування на соціальні заходи	17 075	23 966	38 229	6 891	14 263	21 154	40,4	59,5	123,9
Інші операційні витрати	866 867	1 313 326	1 503 831	446 459	190 505	636 964	51,5	14,5	73,5
Разом	1000227	1487259	1761163	487032	273904	760936	48,7	18,4	76,1

* Розраховано автором за офіційними звітними даними

Дані табл. 2.2 свідчать про те, що обсяг операційних витрат ПрАТ «СК «Уніка» зріс з 1000 млн. грн. у 2017 р. до 1761 млн. грн. у 2019 р. Найбільшими темпами відбувалось зростання витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи та інших операційних витрат.

Аналіз виявляє, що у складі операційних витрат ПрАТ «СК «Уніка» переважають інші операційні витрати (5,39%), а найменшу частку займають матеріальні затрати (0,2%). Така структура операційних витрат компанії пов'язана із специфікою її діяльності.

Важливим показником діяльності є фінансовий результат від операційної діяльності. Зіставляючи доходи та витрати ПрАТ «СК «Уніка», можна визначити її фінансові результати (рис. 2.3). У розділі 1 нашого Звіту ми показали, що фактичний прибуток страховика від страхових операцій включає:

- прибуток у тарифах;
- економію з витрат на ведення справи;
- економію на управлінських витратах, яка є тоді, коли їхні темпи зростання відстають від темпів зростання страхових платежів.

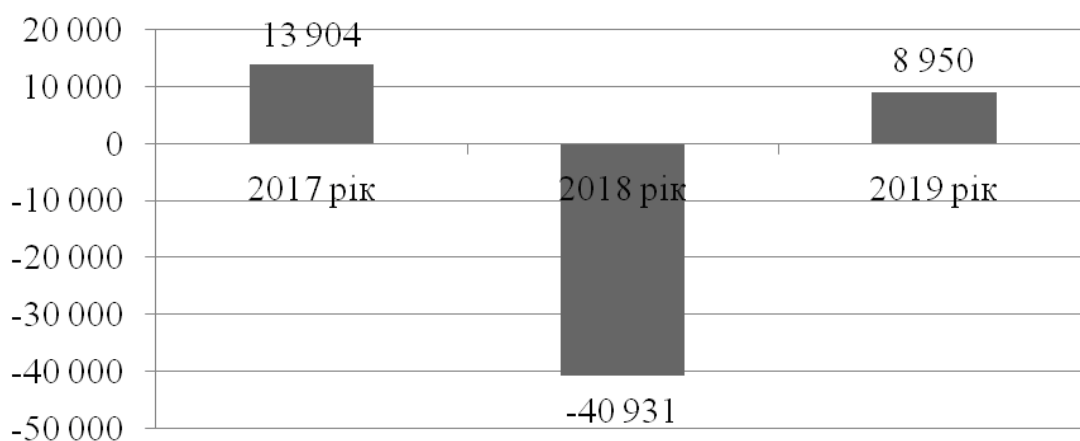

Рис. 2.3. Динаміка фінансових результатів від страхової діяльності ПрАТ «СК «Уніка» (тис. грн) за період 2017 – 2019 рр.

Спостерігаються коливання значень.*

* Побудовано автором за офіційними звітними даними

Фінансовий результат від страхової діяльності ПрАТ «СК «Уніка» у 2017р. був позитивним і становив 13 904 тис. грн., у 2018 р. страховик отримав збиток від страхової діяльності в обсязі 40 931 тис. грн., через значні витрати від зміни страхових резервів. За підсумками 2019 року, обсяг прибутку від операційної діяльності зріс і становив 8 950 тис. грн.

Страховик може також інвестувати вільні кошти. Слід зауважити, що прибуток від інвестування та розміщення тимчасово вільних коштів не включає доходів від інвестування та розміщення коштів, резервів із страхування життя і медичного страхування у разі використання їх на поповнення резервів із страхування життя відповідно до методики формування резервів із страхування життя, зазначеної у ст. 31 Закону України Про внесення змін до Закону України «Про страхування» (2001 р.), або на поповнення резервів з медичного страхування у випадках, передбачених чинним законодавством.

Окрім доходів від страхової діяльності протягом досліджуваного періоду 2017 – 2019 рр. ПрАТ СК «Уніка» отримувала інші фінансові доходи, інші доходи та несла витрати за цими напрямками діяльності. В результаті таких змін, діяльність компанії була прибутковою (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Часова динаміка чистого прибутку ПрАТ «СК «Уніка» (тис. грн) за період 2017 – 2019 рр. Спостерігається немонотонна поведінка показника*

* Побудовано автором за офіційними звітними даними

Як можна бачити в табл.2.1. обсяг чистого прибутку у 2017 р. становив 39119 тис. грн., у 2018 р. відбулося його скорочення на 35,7 % за рахунок скорочення обсягу доходів від операційної діяльності. За результатами 2019р. обсяг чистого прибутку становив 88988 тис. грн.

Наведені дані свідчать про позитивні значення показника рентабельності активів. Аналогічно, рентабельність власного капіталу акціонерів компанії теж буде додатною. Іншими словами, можна стверджувати, що ризик власників компанії, які вклали в компанію власні кошти, був виправлений у 2017-2019 роках.

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК» «Уніка»

Фінансовий стан підприємства відіграє важливу роль і для клієнтів страхових компаній [22, с. 351]. Здебільшого потенційні клієнти шукають

стабільну та платоспроможну компанію, щоб зменшити свої ризики на неповерненість коштів.

Розпочнемо аналіз з дослідження доходів та витрат ПрАТ «СК «Уніка». Результати такого дослідження представлено в таблиці 2.3. Згідно з табл. 2.3, можна зробити висновок, що чисті зароблені страхові премії мають позитивну динаміку і зростають у швидкому темпі, це може бути зумовлено збільшенням популярності страхової компанії та її надійності.

Операційні доходи, в 2019 році, в порівнянні з 2017 роком, суттєво зменшилися (-45 997 тис. грн). Доходи від участі в капіталі зменшилися в 2018, в 2019 році змін не виявлено. Витрати з податку на прибуток мають негативну динаміку, дохід з податку на прибуток спостерігався тільки протягом 2017 року. Інші фінансові доходи мають тенденцію для збільшення, що позитивно впливає на загальний дохід ПрАТ «СК «Уніка».

Таблиця 2.3

Динаміка доходів ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 роки, тис. грн.*

№	Доходи	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
					2017-2018	2018-2019	2019-2017
1.	Чисті зароблені страхові премії	980 161	1 446 445	1 754 596	+466 284	+308 151	+774 435
2.	Інші операційні доходи	48 793	39 042	2796	-9 751	-36 246	-45 997
3.	Дохід від участі в капіталі	2 075	726	726	-1 349	0	-1 349
4.	Інші фінансові доходи	79 603	84 925	120 302	5 322	35 377	40 699
5.	Витрати (дохід) з податку на прибуток	57 887	(15 375)	(42 241)	- 73 263	-26 956	-100 028

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними

Перейдемо до аналізу витрат ПрАТ СК «Уніка» за останні роки (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка витрат ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 роки, тис. грн.*

№	Витрати	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
					2017-2018	2018-2019	2019-2017
1.	Витрати (дохід) від зміни інших страхових резервів	14 830	-85 645	12 721	-100 475	+98 366	-2 109
2.	Адміністративні витрати	(225 797)	(2 902 329)	(339 291)	-64 435	-49 059	-113 494
3.	Витрати на збут	(325 161)	(429 771)	(475 060)	-104610	-45 289	-149 899
4.	Інші операційні витрати	(5 337)	(6 533)	(93 824)	-1 196	-87 291	-88 487
5.	Фінансові витрати	0	(6 700)	(227)	-6 700	+6 473	-227
6.	Інші витрати	(73)	(355)	(626)	-282	-271	-553

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними компанії

Згідно з табл. 2.4, можна зробити висновок, що адміністративні витрати та витрати на збут збільшуються (хоча адміністративні витрати зменшилися відносно попереднього року), цьому сприяє нестабільна ситуація в країні. Фінансові витрати коливаються, найбільшими вони були в 2018 році (6 700 тис. грн), але вже в 2019 зменшилися до 227 тис. грн., інші витрати мають негативну динаміку і поступово збільшуються.

Інші операційні витрати з кожним роком зростають, відповідно до 2017 року, в 2019 вони збільшилися на 88 487 тис. грн. Витрати на збут не мають

значного збільшення, але спостерігається негативна динаміка.

Дані табл. 2.4 свідчать, що адміністративні витрати та витрати на збут збільшуються (хоча мало місце зменшення відносно попереднього року), цьому сприяє нестабільна ситуація в країні. Фінансові витрати коливаються, найбільшими вони були в 2018 році (6 700 тис. грн), але вже в 2019 зменшилися до 227 тис. грн., інші витрати мають негативну динаміку і поступово збільшуються. Інші операційні витрати з кожним роком зростають, відповідно до 2017 року, в 2019 вони збільшилися на 88 487 тис. грн. Витрати на збут не мають значного збільшення, але спостерігається негативна динаміка.

Враховуючи все зазначене вище, можна зробити висновок, що ПрАТ СК «Уніка» має значні витрати, які з кожним роком збільшуються, здебільшого це наслідок стрімкого розвитку компанії та інфляції в країні. Водночас страховик також має значні доходи, які повністю виправдовують значні витрати своєї діяльності.

Для того, щоб дослідити фінансовий стан ПрАТ СК «Уніка» в повному обсязі, потрібно провести аналіз активів і зобов'язань страховика та поррахувати показники ліквідності, ділової активності, платоспроможності та фінансової стійкості. Розглянемо це послідовно.

Спочатку визначимо страхові резерви (табл. 2.5). Дані свідчать, що сума страхових резервів має позитивну динаміку, але згідно даних 2019 року, сума страхових резервів не суттєво зменшилася (-177 922 тис. грн.), що пов'язано зі збільшенням виплат за страховими випадками.

Таблиця 2.5

Страхові резерви ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 рр., тис. грн.*

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
				2017-2018	2018-2019	2019-2017
Страхові резерви	889 104	1 780 279	1 602 357	+891 175	-177 922	+713 253

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними

Далі доцільно визначити абсолютні показники, серед яких важливими є дохід та прибуток, оскільки аналіз фінансово-господарської діяльності спирається на цих показниках і полягає в оцінці ефективності діяльності підприємства [23, с. 51]. Результати дослідження представлено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Дохід та прибуток ПрАТ «СК «Уніка» у 2017-2019 рр., тис. грн.*

№	Показники	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
					2017-2018	2018-2019	2019-2017
1.	Чистий дохід	–	–	–	–	–	–
2.	Валовий прибуток	536 229	732 217	901 608	+195 988	+169 391	+365 379
3.	Чистий прибуток	39 119	25 151	88 988	-13 968	+63 837	+49 869

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними

Враховуючи дані табл. 2.6, можна зробити висновок, що валовий прибуток протягом років збільшується, але чистий прибуток спочатку зменшувався у 2018 року, а потім зростав у 2019 році (приріст на рівні +63,8 млн. грн.).

Табл. 2.7 відображає аналіз активів страхової компанії. Можна зробити висновок, що за 2017-2019 роки необоротні активи зменшилися (в 2019 р. необоротні активи зменшилися на 421 226 тис. грн. відповідно до 2016 року). Оборотні активи мають позитивну динаміку, але відносно 2017 року, в 2019 році відбулося зменшення їх обсягу.

Таблиця 2.7

Аналіз активів ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 років, тис. грн.*

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
				2017-2018	2018-2019	2019-2017
Необоротні активи	822 833	512 127	401 607	-310 706	-110 520	-421 226
Оборотні активи	1 339 884	2 862 344	2 030 606	+1 522 460	-831 738	+690 722
Запаси	1593	1389	1777	-204	+388	+184
Дебіторська заборгованість	251 537	1 105 735	282 668	+854 198	-823 067	+31 131
Гроші та їх еквіваленти	35 065	89 142	30 387	+54 077	-58 755	-4 678
Витрати майбутніх періодів	218	882	1 014	+664	+132	+796

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними

Запаси мають не стійку динаміку, але відносно 2017 року, запаси збільшилися (+184 тис. грн); дебіторська заборгованість має нестабільну динаміку і значно збільшилася в 2018 році (+1 011 297 тис. грн.), але протягом 2019 року спостерігається зменшення (-831 738 тис. грн.); гроші та їх еквіваленти також коливаються і в порівнянні з 2018 роком, в 2019 цей показник зменшився на 4 678 тис. грн. та витрати майбутніх періодів коливаються протягом зазначених років, в 2018 р. спостерігається збільшення витрат майбутніх періодів на 664 тис. грн., а в 2019 – на 132 тис. грн. Дані свідчать, що компанія має позитивну динаміку за більшістю показників, спостерігається зростання значень з кожним роком.

Відповідно до даних табл. 2.8 можна зробити висновок, що страхова компанія активно залучає кошти, використовує як довгострокові зобов'язання, так і короткострокові (поточні). Більшу перевагу компанія надає залученню

довгострокових коштів, тому їх динаміка позитивна, а залучення поточних або короткострокових коштів компанія зменшує.

Таблиця 2.8

Структура зобов'язань ПрАТ «СК «Уніка», тис. грн.*

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
				2017-2018	2018-2019	2019-2017
Позиковий капітал (зобов'язання)	1247187	2943686	1902472	+1696499	-1041214	+655285
Довгострокові зобов'язання	889740	1780279	1602357	+890539	-177922	+712617
Поточні зобов'язання	357447	1163407	300115	+805960	-863292	-57332

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними

Аналіз зобов'язань виявляє, що ПрАТ «СК «Уніка» суттєво залежить від залучених ресурсів і здатна фінансувати тільки 25% активів за рахунок власних коштів в 2017 р., що на 12% більше ніж 2018 р.

Перейдемо до розрахунку груп показників ліквідності, ділової активності, платоспроможності та фінансової стійкості (табл. 2.9-2.12).

Загально відоме «Золоте правило» дає змогу оцінити ліквідність балансу ПрАТ «СК «Уніка» (табл. 2.9) [23-24]. Дані свідчать, що:

- в 2017 році, низько ліквідні активи (А3) були меншими ніж довгострокові зобов'язання (П3) і це зумовлює невиконання однієї з встановлених умов для ліквідності балансу;
- у 2018 році компанія мала середню ліквідність балансу, оскільки не виконуються дві умови абсолютної ліквідності, найбільш ліквідні активи (А1) є меншими ніж поточні зобов'язання (П1) та низько ліквідні активи (А3) перебільшують довгострокові залучені кошти (П3);

- у 2019 році ситуація ліквідність балансу покращилася, але баланс залишається не є абсолютно ліквідним, це зумовлюється меншою вартістю низько ліквідних активів (А3) за довгострокові зобов'язання (П3).

Таблиця 2.9

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «СК «Уніка» за 2017-2019 рр. *

	2017	2018	2019		2017	2018	2019	Надлишок чи нестача		
								2017	2018	2019
A ₁	669478	701907	991094	П ₁	345901	1129006	277763	+323577	-427099	+713331
A ₂	251537	1105801	282668	П ₂	11546	34401	22352	+239991	+1071400	+260316
A ₃	418869	1054636	756844	П ₃	889740	1780279	1602357	-470871	-725643	-845513
A ₄	322833	512127	401607	П ₄	415530	430785	529741	-92697	+81342	-128134
Σ	1662717	3374471	2432213	Σ	1162717	3374471	2432213			

* Наведено і розраховано автором за офіційними звітними даними

Наступним кроком буде аналіз відносних показників ліквідності та платоспроможності (табл. 2.10). Дані свідчать, що в 2019 р. на кожну гривню короткострокових або поточних зобов'язань припадало 3,3 гривні грошових коштів та їх відповідників. Таким чином, компанія ПрАТ «СК «Уніка» могла відповідати за своїми зобов'язаннями в 2019 р.. Для зменшення зобов'язань доцільно було б використати частину грошових коштів, наприклад, на купівлю акцій різних суб'єктів підприємництва або на купівлю облігацій внутрішньої державної позики, зробити вклад у валютні операції тощо. З 2018 року ситуація була іншою і значення коефіцієнта абсолютної ліквідності дорівнювало 0,6. Це дозволяло отримувати додатковий процентний дохід і при цьому – залишатися ліквідним.

Коефіцієнт швидкої ліквідності протягом усіх аналізованих років є вищим нормативного значення і це означає, що оборотні кошти ПрАТ «СК «Уніка» є високоліквідними. Коефіцієнт швидкої ліквідності знаходився в

межах нормативного значення та вище тільки в 2017 році, і на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 1,07 гривні високоліквідних оборотних активів. Але з 2018 року ситуація змінилася, і досліджуваний показник знаходився нижче нормативного значення. Враховуючи вищезазначені результати аналізу, можна зробити висновок, що в діяльності страхової компанії «Уніка» можуть виникнути проблеми з платоспроможністю.

Враховуючи показник загальної (поточної) ліквідності, компанія могла вчасно виконувати свої поточні зобов'язання тому, що цей показник є досить високим (в 2019 році дорівнює 6,8) і це сприяє формуванню довіри серед потенційних клієнтів.

Таблиця 2.10

Показники ліквідності та платоспроможності

ПрАТ «СК «Уніка» у 2017-2019 рр. *

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
				2017-2018	2018-2019	2019-2017
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,88	0,6	3,3	-1,28	+2,7	+1,42
Коефіцієнт швидкої ліквідності	5	3,44	9,28	-1,56	+5,84	+4,28
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,75	2,46	6,8	-1,29	+4,34	+3,05
Коефіцієнт платоспроможності	0,01	0,08	0,1	+0,07	+0,02	+0,09
Коефіцієнт критичної ліквідності	1,07	0,08	0,1	-0,99	+0,02	-0,97

* Розраховано автором за офіційними звітними даними страховика

Розрахуємо показники ділової активності (табл. 2.11). Розрахунки свідчать, що динаміка використання активів компанії є майже незмінною і в 2019 році показник оборотності активів є на рівні значення 0,6 та тривалість обороту становить близько 600 днів (найвище значення спостерігалися в 2018

році). Результативність використання оборотних коштів була найбільшою в 2017 році, протягом 2018 спостерігалось незначне зменшення показника, але в 2019, значення стабілізувалося (0,7), тривалість обороту якого дорівнювало 514,3 дня. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості протягом років немає чіткої динаміки, але має досить позитивний результат (в 2019 році – 2,5 обороти або 144 днів). Оборотність власного капіталу з роками зростає і на період 2019 року має значення в 3,65 обороти або в 98,6 дні.

Таблиця 2.11

Показники ділової активності ПрАТ «СК «Уніка»» за 2017-2019 роки *

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення			Темп росту, %	
				2017-2018	2018-2019	2019-2017	2018	2019
Коефіцієнт оборотності активів	0,69	0,57	0,6	-0,12	+0,03	-0,09	83%	105%
Тривалість 1 обороту, днів	521,7	631,6	600	+9,9	+68,4	+78,3	121%	95%
Коефіцієнт обертання оборотних активів	0,76	0,69	0,7	-0,07	+0,01	-0,06	91%	101%
Тривалість 1 обороту обертання запасів, днів	473,9	521,7	514,3	+47,8	-7,4	+40,4	110%	99%
Коефіцієнт обертання дебітор. заборгованості	5,6	2,1	2,5	-3,5	+0,4	-3,1	38%	119%
Тривалість 1 обороту дебітор. заборгованості, днів	64,3	180	144	+115,7	-36	+79,7	280%	80%
Коефіцієнт обертання власного капіталу	2,39	3,4	3,65	1,01	0,25	1,26	142%	107%
Тривалість 1 обороту власного капіталу, днів	150,6	105,9	98,6	-44,7	-7,3	-52	70%	93%

* Розраховано автором за офіційними звітними даними

Розглянемо показники фінансової стійкості (табл. 2.12). Можна бачити,

що в 2019 році коефіцієнт фінансової автономії (фінансової незалежності) становив близько 0,22, що на 0,9 більше ніж в 2018 році.

Враховуючи те, що ПрАТ «СК «Уніка» є платоспроможною і прибутковою, можна запропонувати реінвестувати прибуток, що отриманий за результатами фінансового року.

Коефіцієнт фінансового стабільності протягом трьох років є в межах норми і це означає, що ПрАТ «СК «Уніка» є досить стабільною.

Маневреність власного капіталу ПрАТ «СК «Уніка» є низькою тільки в 2018 році, протягом якого значення знаходиться нижче нормативного значення, власні кошти повністю відволікаються на фінансування необоротних активів. Але в 2019 році ситуація стабілізувалася, можливо компанія залучила додаткові кошти, але в результаті маневреність власного капіталу виросла до 0,24.

Таблиця 2.12

Показники фінансової стійкості ПрАТ «СК «УНІКА» у 2017-2019 рр.*

Показник	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення		
				2017-2018	2018-2019	2019-2017
Коефіцієнт фінансової автономії (фінансового незалежності)	0,25	0,13	0,22	-0,12	+0,09	-0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	0,75	0,87	0,78	+0,12	-0,09	+0,03
Коефіцієнт фінансового ризику	3	6,83	3,59	+3,83	-3,24	+0,59
Коефіцієнт фінансової стабільності (стійкості)	0,33	0,15	0,28	-0,18	+0,13	-0,05
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,68	0,8	0,75	+0,12	-0,05	+0,07
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,71	0,6	0,84	-0,11	+0,24	+0,13
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	0,05	0,4	0,2	+0,35	-0,2	+0,15

Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,22	-0,19	0,24	-0,41	+0,43	+0,02
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,07	-0,03	0,06	-0,1	+0,09	-0,01
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	58,2	-58,6	108,9	-116,8	+167,5	+50,7
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,38	-1,1	0,24	-1,48	+1,34	-0,14

* Розраховано автором за офіційними звітними даними

Результати розрахунків показників дають змогу резюмувати, що фінансова стійкість компанії має позитивну динаміку, адже значення показників протягом 2017-2019 років здебільшого зростають. Це показує, що компанія може залучати кошти і здатна обслуговувати борги. Більшість коефіцієнтів є в межах або вище норми, залежність від позикового капіталу є прийнятною.

Підсумовуючи всі результати аналізу фінансового стану можна зробити висновок, що ПрАТ «СК «Уніка» є стабільною, але має деякі проблеми з ліквідністю балансу та проблеми з платоспроможністю в 2019 році. Динаміка аналізу ділової активності є позитивна. Сума необоротних активів компанії зменшується, а оборотні активи, навпаки, мають позитивну динаміку. Відповідно до попередніх років, дана страхова компанія почала менше залучати короткострокові позики, кількість довгострокових коштів суттєво не змінилася. Як ми вже зазначали, ПрАТ «СК «Уніка» є компанією з великою історією, якій довіряють клієнти, яка має велику клієнтську базу та є цікавою для населення не тільки за її досвід на ринку, але і за її фінансову стабільність та платоспроможність.

2.3. Оцінка ефективності діяльності ПрАТ «СК» «Уніка» на страховому ринку України

Оцінка ефективності діяльності страхової компанії є доволі складним завданням, оскільки страхова компанія продає страхові послуги, а це – досить специфічні продукти, які відносять до фінансових послуг. Суть такої послуги полягає в оплаті ризику страхувальника у разі реалізації зазначеного договором страхування ризику.

Місце страхової компанії на страховому ринку можна визначити, скориставшись незалежними рейтингами. Так, за даними журналу «Форіншурер» ПрАТ СК «Уніка» посідає найвищі позиції в рейтингах за різними показниками (табл. 2.13) [25].

Як можна побачити з представленого рейтингу ПрАТ СК «Уніка» посідає перші місця за страховими виплатами та рівнем виплат. Рівень виплат є досить значним – 78,48%, що означає, що компанія в повній мірі виконує свої зобов'язання перед клієнтами.

За валовими преміями та сформованими страховими резервами «Уніка» займає другі місця в ТОП-10, що теж свідчить про її активну позицію на страховому ринку України та її вплив на його ефективне функціонування.

Таблиця 2.13

Місце ПрАТ СК «Уніка» в ТОП-10 страхових компаній України за 2019 рік

Назва компанії	Валові премії	Назва компанії	Страхові виплати	Назва компанії	Рівень виплат, %	Назва компанії	Страхові резерви
ARX	2 299 419	Уніка	1 688 947	Уніка	78,48	PZU УКРАЇНА	1 618 828
Уніка	2 152 170	ARX	989 846	Нафтогаз	69,95	Уніка	1 602 357
ТАС СГ	1 815 100	ТАС СГ	726 963	Мега-Поліс	64,62	ТАС СГ	1 380 602

Арсенал Страхованн я	1 717 883	PZU УКРАИНА	685 601	Провідна	63,64	ARX	1 301 538
PZU УКРАИНА	1 709 188	ІНГО УКРАИНА	657 554	Ю. Ес. Ай	61,14	ІНГО УКРАИ- НА	1 060 151
ІНГО УКРАИНА	1 527 518	Арсенал Страхованн я	527 071	Раритет	55,17	Арсенал Страху- вання	955 964
ВУСО	1 021 547	Універ- сальна	517 154	Граве Україна	54,84	Княжа	611 655
Альфа Страхованн я	984 179	Провідна	482 668	Універ- сальна	54,46	Універ- сальна	598308
АСКА	953 890	Княжа	344 831	Омега	49,85	Перша	531 012
Універсаль на	949633	Оранта	326 543	ВіДі- Страху- вання	49,40	Оранта	498 068

Щодо ефективності діяльності самої компанії, то зазвичай її оцінюють за допомогою показника рентабельності, який відображає ступінь прибутковості компанії та ефективність проведення страхової діяльності [26, с. 108].

Аналіз рентабельності передбачає дослідження як поточних рівнів рентабельності, так і динаміку їх змін. Якщо компанія одержує прибуток і має позитивні значення показників рентабельності, таку компанію вважають рентабельною і навпаки.

Проведемо аналіз рентабельності «СК «Уніка» (табл. 2.14)

Аналіз рентабельності ПрАТ СК «Уніка» за 2017-2019 рр.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018	2019-2017
Валова рентабельність продажу, %	54,71	50,62	51,39	-4,09	0,77	-3,32
Рентабельність страхової діяльності, %	1,39	-2,75	0,49	-4,14	2,26	-0,9
Рентабельність активів (ROA), %	1,88	0,58	4,25	-1,3	3,67	2,37
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	7,54	4,54	19,51	-3,0	14,97	11,97
Рентабельність інвестованого капіталу (ROI), %	3,46	1,43	4,1	-2,03	2,67	0,64

Результати розрахунків в табл. 2.14 засвідчили, що валова рентабельність продажу, яка показує, яку суму операційного прибутку отримує страхова компанія з кожної гривні проданої продукції, зазнала певного зменшення, але має досить високі значення. Найменшим цей показник був у 2018 році і становив 50,62 грн, але у 2019 році він зріс на 0,77 і становив вже 51,39.

Рентабельність страхової діяльності СК «Уніка» має спадну динаміку: якщо в 2017 році на 1 гривню операційних витрат припадає 1,39 гривні операційного прибутку, то у 2018 році цей показник мав відємне значення внаслідок отримання збитку компанією за операційною діяльністю, але у 2019 році рентабельність зросла і становила 0,49%.

Рентабельність активів (економічна рентабельність), яка визначає, скільки чистого прибутку припадає на 1 гривню вкладених активів (інвестицій). загалом має висхідну тенденцію: за три досліджувані роки її значення зросло на 2,37 п.п.

Ефективність використання власного капіталу СК «Уніка» значно зросла за три роки: у 2017 році вона становила 7,54%, дещо знизилась у 2018 році до 4,54%, але суттєво зросла у 2019 році до 19,51%. Це позитивна тенденція і свідчить про зменшення залежності компанії від позикових коштів.

Рентабельність інвестованого капіталу, яка показує, яку величину інвестованого капіталу знадобилося залучити в компанію для отримання однієї гривні прибутку, загалом мала позитивну тенденцію. Не зважаючи на зниження показника у 2018 році, вже в наступному році цей показник зріс, а за три роки його зростання становило 0,64 %.

Таким чином, проведений аналіз рентабельності показав, що СК «Уніка» загалом є рентабельною. Лише за двома показниками (Валова рентабельність продажу та Рентабельність страхової діяльності) рентабельність дещо знизилась за три роки, проте це не впливає суттєво на загальні висновки щодо рентабельності.

Крім страхових операцій (отриманням страхових премій і здійсненням страхових виплат), страхова компанія провадить інвестиційну та фінансову діяльність, котра також приносить страховій організації певні доходи. Страховики залучають грошові кошти і формують страхові резерви, завдяки чому, оперуючи великими обсягами тимчасово вільних коштів (у вигляді власного і залученого капіталу), мають змогу проводити активну діяльність на фінансовому ринку [27, с. 95].

Основним критерієм ефективної діяльності страхової компанії виступає прибуток, який варто розглядати не тільки за основною діяльністю, а й у розрізі фінансової та інвестиційної діяльності. І хоча фінансова діяльність, зазвичай, займає невелику питому вагу у діяльності страховика, і, відповідно, не має значного впливу на формування прибутку компанії, все ж таки, вона має місце, а тому її не можна залишати поза увагою. На відміну від фінансової, результати інвестиційної діяльності страхової компанії мають істотний вплив на прибуток страховика. За деякими ризиковими видами страхування прибуток

від інвестиційної діяльності може бути джерелом поповнення недостатнього обсягу страхових резервів і слугувати страховику як фінансове джерело збільшення власного капіталу та розвитку страхової справи [28, с. 172].

Розглянемо рух грошових коштів від різних видів діяльності ПрАТ «СК» «Уніка» за 2017-2019 роки в табл. 2.15.

Таблиця 2.15

**Динаміка грошових коштів на ПрАТ «Страхова компанія» «Уніка»
за 2017-2019 рр.**

Показник	Обсяг, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2018- 2017	2019- 2018	2019- 2017	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий рух коштів від операційної діяльності	-19985	100751	122483	120736	21732	142468	604,13	21,57	712,87
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	47233	-35669	-156398	-82902	-120729	-203631	-175,52	-338,47	-431,12
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-18872	-4071	0	14801	4071	18872	78,43	100,0	100,0
Залишок коштів на кінець року	35065	89162	30387	54097	-58775	-4678	154,28	-65,92	-13,34

Дані табл. 2.14 показують, що у 2017 р. відбулося вибуття грошових коштів від операційної діяльності, проте у 2018 та 2019 роках чистий рух коштів значно збільшився на 604,13% та 21,57% відповідно.

В 2017 році спостерігаємо надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності на суму 47233 тис. грн, проте у наступні два роки

чистий рух коштів від інвестиційної діяльності зменшився на 175,52% та 338,47% відповідно.

Щодо руху коштів від фінансової діяльності, то можемо побачити, що в 2017 та 2018 році відбулося вибуття грошових коштів відповідно на суми 18872 тис. грн та 4071 тис. грн, а у 2019 році такий рух взагалі не відбувався.

Залишок коштів становив у 2018 році 89162 тис. грн, що на 54097 тис. грн більше, ніж в 2017 році, а у 2019 році цей показник знов зменшився на 58775 тис. грн.

Перейдемо до аналізу ділової активності. Ділову активність оцінюють якісно та кількісно.

Даючи якісну оцінку ділової активності ПрАТ «СК» «Уніка», можна констатувати, що компанія вдало поєднує традиційні та інноваційні підходи. Це дає їй можливість створювати комфортні умови договорів для своїх клієнтів. Для компанії характерно постійне розширення ринків збуту, розробка нових унікальних страхових продуктів, надання он-лайн послуг, чим обумовлені лідируючі позиції компанії на страховому ринку України на її основних ринках в Австрії, Центральній та Східній Європі.

Розрахуємо кількісні показники ділової активності ПрАТ «СК» «Уніка» за 2015-2018 рр. та представимо їх в табл. 2.16.

Таблиця 2.16.

Оцінка ділової активності «СК «Уніка» за абсолютними показниками, тис. грн.

Показник	Роки			Темп змін, %		
	2017	2018	2019	2018/ 2017	2019/ 2018	2019/ 2017
Чисті зароблені страхові премії	980161	1446445	1754596	47,57	21,30	79,01
Чистий фінансовий результат: прибуток	39119	25151	88988	-35,71	253,81	127,48

Розмір активів	1662717	3374471	2432213	102,94	-27,92	46,28
Розмір оборотних активів	1339884	2862344	2030606	113,63	-29,06	51,55
Чистий рух грошових коштів	8376	61011	-33915	628,41	-155,59	-504,91
Власний капітал	415530	430785	529741	3,67	22,97	27,49

Оцінка ділової активності за абсолютними показниками дає підстави зробити висновки, що за три роки сума чистих зароблених страхових премій збільшилася на 79,01% в 2019 році порівняно з 2017 роком, що є свідченням того, що страхова компанія кількість укладених договорів зростає за рахунок активного залучення нових клієнтів.

Прибуток страхової компанії у 2018 році зменшився порівняно з попереднім роком на 35,71%, проте вже в 2019 році зріс на 253,81%, а загалом за три роки – на 127,48%, тобто страхова компанія є прибутковою.

Розміри активів та оборотних активів показали схожу тенденцію з погіршенням показника у 2018 році, але загальний розмір активів зріс за три роки на 46,28% та розмір оборотних активів – на 51,55%. Такі зміни спричинили зростання частки перестраховика, дебіторської заборгованості та резерву збитків.

Негативного значення за три роки набула величина грошового потоку: він зменшився на 504,91% за рахунок зменшення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності.

Щодо власного капіталу, то він змінювався найнижчими темпами. Так, який за три досліджувані роки він збільшився лише на 27,49%, що при збільшенні активів вказує на незначну, але все ж таки, залежність страхової компанії від позикового капіталу.

Таким чином, аналіз ділової активності страховика за абсолютними показниками засвідчив, що всі показники мають прийнятні значення і мають приріст за досліджуваний період діяльності, що свідчить про розширення компанією обсягів своєї діяльності.

Далі проаналізуємо ділову активність за відносними показниками (табл. 2.17)

Розрахунки показують, що коефіцієнт оборотності оборотних активів має позитивну динаміку, що свідчить про відсутність проблем з фінансовими ресурсами.

Тривалість одного обороту оборотних активів зменшилась протягом трьох років, що є позитивним явищем для компанії.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс з 3,91 у 2017 році до 6,21 у 2019 році, а тривалість обороту дебіторських коштів зменшилась з 94 до 59 днів, що є позитивним явищем. Водночас, негативним для компанії є зменшення тривалості обороту кредиторських коштів з 129 до 58 днів, що свідчить про зменшення можливостей компанії користуватись «безкоштовними» грошима. Проте зростання коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості показує, що компанія активно фінансує поточну діяльність за рахунок кредиторів.

Таблиця 2.17

Оцінка ділової активності «СК «Уніка» за відносними показниками

Показник	Роки			Відхилення, +/-		
	2017	2018	2019	2018-2017	2019-2018	2019-2017
В частині активів						
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	0,73	0,51	0,86	-0,23	0,35	0,13
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	499	722	422	223	-300	-77
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	3,90	1,31	6,21	-2,59	4,9	2,31
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	94	279	59	185	-220	-35
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	2,83	1,28	6,3	-1,55	5,02	3,47
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	129	285	58	156	-227	-71

Коефіцієнт оборотності грошових коштів, оборотів	27,97	16,23	57,74	-11,74	41,51	29,77
Тривалість одного обороту грошових коштів, днів	13	22	6	9	-16	-7
В частині пасивів						
Коефіцієнт обертання власного капіталу	2,36	3,36	3,31	1,00	-0,05	0,95
Період окупності власного капіталу, днів	155	109	110	-46	1	-45
Коефіцієнт обертання інвестованого капіталу	0,75	0,65	0,82	-0,10	0,17	0,07
Період окупності інвестованого капіталу, днів	486	558	443	72	-115	-43

Коефіцієнт оборотності грошових коштів має позитивну динаміку: спостерігаємо його зростання за три роки на 29,77 п.п., а тривалість обороту грошових коштів скоротилася на сім днів.

Аналіз в частині пасивів показав, що період окупності власного та інвестиційного капіталу має позитивну динаміку: кількість днів зменшилася у 2019 році порівняно з 2017 роком й це свідчить про якісне управління фінансами.

Таким чином, аналіз ділової активності за відносними показниками страхової компанії «Уніка» як в частині активів, так і в частині пасивів, дає змогу зробити висновки про покращення використання компанією власних ресурсів.

Загалом, оцінка ефективності діяльності ПрАТ «СК» «Уніка» на страховому ринку України свідчить про те, що практично всі показники ділової активності ПрАТ «СК» «Уніка» покращились, страхова компанія є прибутковою і посідає перші сходинки у незалежних рейтингах по всіх показниках.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

3.1. Пріоритети ефективного розвитку страхового ринку України

На даний момент ефективне функціонування страхового ринку України гальмується відсутністю єдиної державної стратегії щодо розвитку ринку страхових послуг в державі, нестабільністю економічної ситуації в державі, низьким рівнем страхової культури та фінансової освіченості учасників страхового ринку, браком ліквідних фінансових інструментів для проведення ефективної політики інвестування коштів, низьким рівнем капіталізації вітчизняних страховиків (недокапіталізованість страхових компаній унеможлиблює страхування масштабних ризиків в енергетичній, екологічній, фінансовій сферах), зволіканням із упровадженням обов'язкового медичного, аграрного та пенсійного страхування за участю страховиків, низьким рівнем якості послуг, що надаються окремими страховиками тощо [29, с. 6].

В умовах посилення відкритості української економіки все більшої актуальності набувають питання конкурентоспроможності українського страхового ринку та реформування страхової галузі.

Водночас, рівень її розвитку не відповідає зростаючим потребам національної економіки та масштабам реформ у соціальній сфері. У структурі валового внутрішнього продукту частка страхового ринку є невиправдано малою і складала у 2019 році близько 1,5 відсотків, в той час як середньосвітовий показник – 7 відсотків [22, с. 174].

При цьому, як зазначають фахівці, держава не здійснила жодного заходу не тільки щодо запобігання та протидії негативному впливу фінансової кризи на страховий ринок, а й щодо подолання наслідків кризи на цьому ринку. Таке ставлення держави, є наслідком недооцінювання вагомості суспільної ролі, яку може і повинно відігравати страхування в Україні, і яку воно відіграє в розвинутих країнах.

Досконалий рівень захисту людини, суб'єктів економічної діяльності та держави від наслідків випадкових подій, уникнути яких, в сучасному світі неможливо, створення умов для соціального захисту людиною себе і своєї родини, формування довгострокового інвестиційного ресурсу для підтримки сталого розвитку економіки, стабільність державних фінансів як результат дії ефективної системи управління ризиками із широким застосуванням інструментів страхування – ось далеко не повний перелік втрачених суспільством можливостей.

В цих умовах вкрай необхідно глибоко осмислити події останніх років, оцінити реальний стан страхового ринку та, уникаючи помилок минулого, визначити шляхи його подальшого розвитку, залучивши до цієї роботи якнайширше коло фахівців, експертів, громадськості, які не тільки зацікавлені у прийнятті якісного документа, а й мають багато напрацювань у відповідних сферах.

Важливо також ретельно проаналізувати й світовий досвід з відповідних питань, в тому числі й досвід наших найближчих сусідів. Наприклад, чому навіть країни, які тільки нещодавно монополізувавши ринки та створивши їх державних операторів, застосовуючи примус і державний протекціонізм, сьогодні відновлюють дію ринкових механізмів.

Пріоритетними напрямками розвитку страхового ринку України мають бути [30]:

1. Оздоровлення страхового ринку та подолання наслідків кризи, для чого, зокрема, необхідно забезпечити:

- методологічну єдність страхової звітності;
- впровадження контролю достовірності звітності страховиків, оцінки розмірів резервів, якості та вартості активів, зокрема, з проведенням незалежного аудиту;
- підвищення вимог до аудиторів, які здійснюють аудит страховиків, та перегляд реєстру таких аудиторів;
- спрощені процедури передачі страхового портфеля та перетворення страховика у страхового посередника;

- впровадження інституту субординованого боргу;
- підтримання добросовісної конкуренції та протидію неправомірним перевагам у конкуренції, отриманим внаслідок порушення законодавства;
- впровадження принципу першочерговості задоволення вимог страхувальників у загальній черзі інших кредиторів та виключення з ліквідаційної маси страхової компанії страхових резервів за всіма видами страхування;
- перегляд умов ліцензування страховиків, передбачивши обов'язок доведення здатності страховика виконувати свої зобов'язання в майбутньому.

2. Розбудова ефективного, прозорого, недискримінаційного, інституційно спроможного, передбачуваного державного нагляду за страховим ринком, для чого, зокрема, необхідно:

- забезпечити інституційну спроможність НБУ (надалі – Орган нагляду), а саме: наділити необхідними повноваженнями; підвищити кваліфікаційний рівень працівників, у тому числі шляхом встановлення їх заробітної плати на рівні заробітної плати у піднаглядних установах; впровадити сучасні інформаційні технології, зокрема перевести піднаглядні установи виключно на електронну звітність; забезпечити необхідними джерелами фінансування, зокрема шляхом впровадження платежів нагляду;

- надати політичну незалежність Органу нагляду, переглянувши, зокрема, порядок призначення та звільнення голови і членів Органу нагляду;

- удосконалити розподіл повноважень щодо регулювання і нагляду між центральними органами виконавчої влади та Органом нагляду;

- забезпечити інформаційну прозорість та передбачуваність діяльності Органу нагляду.

3. Впровадження реального захисту прав споживачів, для чого, зокрема, необхідно:

- забезпечити контроль за достовірністю фінансової звітності страховиків;
- забезпечити регулярне оприлюднення інформації про діяльність страховиків інших учасників страхового ринку в електронних і друкованих засобах масової інформації;

- впровадити для страховиків систему пруденційного нагляду, вимоги до акціонерів (учасників), до оцінки вартості активів, консолідований нагляд у фінансових групах;

- впровадити інститут «страхового омбудсмена»;

- впровадити вимоги до регулятивного капіталу на підставі системи управління ризиками страховиків;

- унормувати діяльність інших, окрім страховиків, учасників страхового ринку, зокрема, посередників, аудиторів, актуаріїв, аварійних комісарів, експертів, аджастерів, сюрвеєрів;

- впровадити стандарти корпоративного управління страховиків;

- створити ефективну систему протидії страховому шахрайству;

4. Удосконалення системи управління ризиками в державі та суспільстві, для чого, зокрема, необхідно:

- визначити ризики, які утримуються державою та органами самоврядування, сформувавши джерела їх покриття коштами державного і місцевого бюджетів та іншими коштами, наприклад Стабілізаційного фонду тощо, та ризики, які мають бути передані страховикам, та забезпечити реальне управління такими ризиками. При цьому передбачити запровадження заборони використання коштів державного та місцевого бюджетів для компенсації збитків, що можуть бути відшкодовані за договорами страхування, укладеними на звичайних ринкових умовах, одним платником податку за рахунок інших ;

- визначити ризики приватного сектору, які створюють значну небезпеку для суспільного життя, переглянути сфери обов'язковості їх страхування та диференціацію рівня регламентації умов страхування залежно від ступеня значимості ризику для суспільства та розвиненості відповідного ринку;

- удосконалити систему відповідальності суб'єктів державного та приватного сектору за заподіяну шкоду, в т.ч. об'єктами підвищеної небезпеки, з використанням механізмів фінансового забезпечення, зокрема, страхування таких ризиків, визначення лімітів страхових сум залежно від специфіки діяльності та шкоди, яка може бути заподіяна.

5. Сприяння розвитку основних видів страхування, для чого, зокрема,

необхідно здійснити:

- залучення страховиків до системи другого рівня пенсійного забезпечення, в тому числі як адміністраторів відкритих пенсійних фондів;

- розбудову правових засад для впровадження обов'язкового соціального медичного страхування (ОСМС), яке має здійснюватися з участю страхових організацій, базуватися на конкурентних засадах та праві вибору громадянином сімейного лікаря (лікаря загальної практики), закладу охорони здоров'я і страховика;

- розбудову передбачуваної, прозорої, ефективної та надійної системи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою як ефективного інструменту державної політики в сфері сільського господарства, що не суперечить вимогам СОТ, базується на ринкових засадах та принципах державно-приватного партнерства, згідно з якими держава здійснює регулювання, нагляд та надає фінансову підтримку (субсидування страхових премій, участь у відшкодуванні катастрофічних збитків), а приватний страховий сектор – безпосередньо страхування, перестраховування та інвестує кошти в розбудову страхової мережі й інших елементів інфраструктури системи;

- удосконалення оподаткування учасників страхового ринку, а саме: запровадження на законодавчому рівні стимулюючої податкової політики щодо розвитку особистого страхування, довгострокового страхування життя, участі страховиків у системі недержавного пенсійного забезпечення, обов'язкового медичного страхування шляхом віднесення частки внесків з цих видів страхування на валові витрати юридичних осіб і вдосконалення оподаткування доходів фізичних осіб;

- поетапне збільшення лімітів відповідальності та перехід на пряме врегулювання збитків з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, запровадження вільних тарифів за цим видом страхування, спрощення процедур сплати страхового відшкодування за шкоду, завдану життю та здоров'ю;

6. Інтеграція страхового ринку України до світового фінансового простору, для чого, зокрема, необхідно:

- адаптувати законодавство України у сфері страхування до законодавства Європейського Союзу, зокрема, шляхом прийняття нової редакції Закону України «Про страхування»;

- усунути суперечності між чинними нормативно-правовими актами з метою вдосконалення договірних відносин у сфері страхування, класифікації ризиків і видів страхування;

- впровадити міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності страховиків;

- укладати двосторонні та багатосторонні договори між Органом нагляду та органами страхового нагляду інших країн щодо взаємодії у сфері регулювання страхової (перестрахової) діяльності;

- запровадити взаємний обмін інформацією між Органом нагляду та органами страхового нагляду інших держав щодо діяльності страховиків, їх філій, страхових посередників та страхових груп (страхових холдингів).

3.2. Вплив інновацій на розвиток страхового ринку України

Посилення ролі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів спричинює збільшення конкуренції на ринку, в тому числі на ринку фінансових послуг та ринку страхових послуг як його складової. Сильна конкуренція з боку іноземних страхових компаній на ринку страхових послуг України, насамперед, обумовлюється їх багаторічним досвідом і ефективним інноваційним розвитком як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. В цих умовах інноваційний розвиток страхової діяльності в Україні є головною необхідною умовою для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних страхових компаній [31, с. 72].

Впровадження інноваційного розвитку страхової діяльності в Україні є необхідною умовою для конкурентоспроможної діяльності вітчизняних страхових компаній, чому сприяє сильна конкуренція з боку іноземних

страховиків. Для іноземних страхових компаній найбільш поширеною є нецінова конкуренція, що проявляється саме в інноваційному розвитку і є запорукою їх успіху в жорсткій конкурентній боротьбі на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Інновації – це ключова конкурентна перевага компанії. Знати потреби клієнтів – половина успіху. Потрібно не тільки надавати зручний та зрозумілий сервіс, але й пропонувати нові нестандартні рішення, які відрізняються від послуг конкурентів. Необхідно передбачати майбутні потреби споживачів, створювати для нього індивідуальну комплексну страхову програму. Саме в такому проактивному інноваційному підході майбутнє страхування.

Страхування як особливий елемент фінансової системи має специфічні особливості інноваційного розвитку, що є результатом специфіки його функціонування. Для того, щоб страхові компанії були конкурентоспроможними на ринку, вони повинні постійно вдосконалювати свою діяльність, оновлювати асортимент страхових послуг, вдосконалювати систему взаємодії із клієнтами, освоювати нові канали збуту. Відсутність патентування страхових послуг стимулює до цього.

Науково доведено, що для копіювання страхових продуктів конкурентам необхідно 6 місяців. Проте для формування позитивного іміджу необхідно мінімум 5 років [32, с. 136]. Страхова компанія має миттєво реагувати на кон'юнктуру ринку, відчувати потреби потенційних страхувальників і якісно задовольняти їх, що позитивно впливає на імідж страхової компанії. Таким чином, страхова діяльність з самого початку повинна базуватися на інноваційній основі.

Отже, на основі викладеного вище можна визначити, що об'єктом інновацій в страховій діяльності виступають страхові продукти та їх супровід, система аквізиції, управлінські процеси, процеси взаємодії з зовнішнім середовищем (табл. 3.1). [31, с. 74].

Таблиця 3.1.

Об'єкт інновацій	Вид інновації	Приклади
Страховий продукт та	Продуктова, процесна,	Розробка нових страхових

його супровід		продуктів чи їх вдосконалення
Система аквізиції	Продуктова, процесна, маркетингова	Створення нових каналів збуту, автоматизація процесів збуту
Управлінські процеси	Процесна, організаційна	Використання автоматизованих систем управління бізнес-процесами страхової організації
Процеси взаємодії	Процесна, організаційна	Використання нових методів PR, взаємодії з зовнішнім середовищем

В сучасній економічній літературі виділяють два ключові джерела інновацій у страхуванні: перше – технологічний прогрес (англ. – *technological push*) і друге – інновації, що обумовлені (вимушені) особливостями страхового бізнесу (англ. – *market pull*). Доцільним є також поділ на фактори-попиту і фактори-пропозиції. При такому підході всі чинники сортуються згідно сфери їх впливу.

З точки зору страхової компанії, чинники можна поділити на зовнішні і внутрішні, відповідно до джерела їх появи. Внутрішнє середовище охоплює страховий ринок як цілісний інститут, а зовнішні – чинники, чиїм джерелом формування є оточуюче середовище (нормативно-правова, соціальна, економічна, політична, культурна та інші сфери).

В таблиці 3.2. подано перелік основних чинників, що визначають інновації у страховому бізнесі згідно даного критерію [33, с. 184].

Таблиця 3.2.

Основні детермінанти інновацій у страховому бізнесі

Зовнішні	Внутрішні
<ul style="list-style-type: none"> - поширення мережевої економіки - розвиток ІТ технології, 4 Промислова Революція - конкуренція (в окремих випадках гіперконкуренція) - демографічні зміни - зміна культури ризику в суспільстві - поява альтернативного «страхування» - зміна структури страхового інтересу - державна ініціатива (програми підтримки, нормативно-правове поле) - зростання вартості життя та здоров'я 	<ul style="list-style-type: none"> - асиметрія інформації між учасниками страхових відносин - поява нових ризиків та зростання існуючих - зростання вартості обслуговування страхових продуктів - зростання масивів даних та потреба їх швидкого опрацювання - потреба прийняття швидких рішень в умовах невизначеності - зростання превентивної ролі страхування

людини - захист прав інтелектуальної власності - податкові преференції для інноваторів - якість вищої освіти в країні	- підвищення вимог до безпеки та захисту персональних даних клієнтів - вартість запровадження інновації в практичну діяльність компанії - сприйняття інновацій менеджментом та акціонерами компанії
--	---

Серед основних динамічних зовнішніх факторів, що зумовлюють зміни на страховому ринку можна визначити: зростання асиметрії інформації між клієнтом і страховиком, зміна поколінь, їх соціальних норм та цінностей (покоління Millennials or Y) – потенційних клієнтів страхових компаній. З одного боку, страхова компанія хоче володіти більш повною і точною інформацією про свого клієнта, щоб максимально пристосувати пропозицію до його потреб. З іншого боку, клієнт також очікує справедливих страхових тарифів, з огляду на свою «поведінку» як клієнта страхової компанії.

Одним з прикладів взаємовпливу технологічних інновацій та страхового ринку є розповсюдження автономних транспортних засобів. За підрахунками компанії Aon, в 2035 році чисті страхові премії в галузі знизяться на 20 % саме в результаті збільшення кількості таких автомобілів на дорогах. Крім того, зміниться структура премій: збільшиться частка юридичних осіб-власників на фоні зменшення частки фізичних осіб-власників авто. В зв'язку з цим, до 2050 року прогнозується зниження премій на 40 % [34].

Крім асиметрії інформації, траєкторію розвитку страхового бізнесу частково визначає поява нового покоління – «міленіумів». Нове світосприйняття і тісний зв'язок з технологіями вимагають від страхових компаній відповідних рішень в залученні потенційних клієнтів. На наш погляд, страхова індустрія має можливість безпосередньо впливати на фінансову свідомість та фінансову грамотність майбутніх клієнтів завдяки таким додаткам, як, наприклад, Facebook. [33, с. 186].

На сучасному етапі розвитку страхового ринку спостерігається активний розвиток програмних комплексів для управління бек- та фронт-офісними

задачами страховика, автоматизація його бізнес-процесів, перехід на хмарні та інтернет-технології. Використання Інтернету як каналу збуту призводить до значного розширення страхового поля та зменшення аквізиційних витрат страховика. Ці процеси були зумовлені постійним зростанням кількості інтернет-користувачів, зміною поведінки споживачів в сфері страхування, що вимагало відповідних змін у діяльності страхових компаній, їх гнучкості відповідно до змін зовнішнього середовища.

Останнім часом на вітчизняному ринку страхування життя з'явилося чимало інноваційних продуктів, що привертають увагу потенційних клієнтів та посилюють конкурентні переваги страхових компаній, які їх впроваджують.

Серед таких продуктів найбільш цікавими є програми «Автоматизація продажів страхових продуктів», «Мобільна безпека», «Домашня безпека» та «Екстрім безпека», програма по страхуванню кібер-ризиків CyberEdge, та інші [35].

У секторі страхування використовується специфічний термін, яким позначаються усі нові розробки та технології цієї галузі – InsurTech. Обсяги інвестицій у сектор InsurTech насправді вагомі: починаючи з 2011 р. було інвестовано близько 4,74 млрд. доларів. Згідно з аналітичними прогнозами, у період між 2016 та 2020 рр. очікується щорічний приріст даного сектору в середньому на 10% [36].

Найбільш сучасними інноваціями у страхуванні є застосування фінансових технологій (фінтех-інновації), які дають можливість отримувати страхові послуги у будь-якому місці, використовуючи цифрові інформаційні та аналітичні ресурси, Web-портали, соціальні мережі та платіжні системи, а також впровадження технологій розподіленого реєстру для зберігання статичної та динамічної інформації щодо трансакцій. До таких інновацій належать Blockchain-технології та функціонування стартапів (агрегаторів) [37, с. 131].

Blockchain-технології дають змогу зберігати інформацію щодо укладених страхових полісів, отриманих повідомлень про ДТП, заявлених претензій від страхувальників/потерпілих тощо. Так, дані записуються у блокчейн з

присвоєнням їм поля дати та часу, а технічні особливості розподілених реєстрів унеможлиблюють їх несанкціоновану зміну. При цьому всі наступні модифікації таких даних обов'язково відображають час та дату змін, а також криптографічні параметри нового запису.

Запровадження Blockchain-технологій також дасть змогу суттєво зменшити шахрайські операції з боку страхувальників як на етапі укладення договорів страхування, так і при виплаті страхового відшкодування. Ця технологія сприятиме автоматизації інших бізнес- процесів страховиків та їх адаптації до нових напрямків у бізнесі в сучасних умовах.

Цифрова революція у сфері фінансових технологій створила можливість появи нових учасників страхового ринку – стартапів, діяльність та конкурентна перевага яких базується на використанні передових фінансових технологій. Поєднуючи новітні технології з послугами, орієнтованими на споживачів, та гнучку ділову практику, нові компанії досягають зменшення витрат на ведення справ та розширяють базу споживачів за рахунок частки ринку конкурентів – класичних страхових компаній [37, с. 133].

Одним із сучасних чинників, який сприяє впливу інноваційних інформаційних технологій та цифрової трансформації на розвиток страхування, є активне використання населенням мобільних пристроїв, портативних комп'ютерів з онлайн-доступом до інформаційних ресурсів як своєрідний каталізатор інноваційних змін для більшості страхових компаній.

Широке розповсюдження інформаційних та цифрових технологій розкриває нові можливості для збільшення додаткових премій, покращання якості обслуговування споживачів, кращої селекції страхових ризиків, запобіганню настанню збитків. Для підвищення ефективності конкурентної боротьби страховики повинні знайти можливість для отримання та обробки телеметричної інформації з пристроїв та сенсорів, інформації, одержаної у потоковому режимі з соціальних мереж та зовнішніх джерел, а також здійснювати моніторинг за інформацією з натільних пристроїв. Існуючі системи просто не можуть забезпечити повноту, оперативність та варіативність такої інформації.

Таким чином, нині на інноваційний розвиток вітчизняного страхового ринку впливає ціла низка чинників, серед яких:

- неефективне управління навіть наявними інноваційно-технологічними проектами;
- відсутність раціонально-аналітичного підходу до впровадження інновацій та під час проведення наукових досліджень;
- відсутність «гнучкості» у страховій сфері, майже повна відсутність адаптованості до потреб економіки та інтересів потенційних клієнтів;
- нераціональне використання навіть наявних інвестиційних ресурсів;
- відсутність комплексного підходу до впровадження нових ідей.

Із метою вирішення вищезазначених проблем, передусім для страхових компаній, було б доцільним ґрунтовне вивчення закордонних практик у сфері впровадження нового забезпечення та технологій. Позитивне значення у подальшому могли б мати прояви більш тісної співпраці між вітчизняними та прогресивними страховими компаніями не лише у консультативному, а й у практичному форматі [38, с. 105].

Окрім упровадження інноваційних проектів «з нуля», цілком раціональним було б попереднє застосування на практиці субстратегій – нових технологій, нових каналів, нового демографічного курсу. По суті, всі вони є добре знайомими страховими послугами, але або з удосконаленими окремими характеристиками, або такими, що починають реалізовуватися без залучення посередників (що зменшує вартість послуг), або такими, що підлаштовуються за своєю типологією до нових демографічних груп потенційних клієнтів. Такі стратегії на перших етапах упровадження є менш затратними, ніж розроблення повноцінних інноваційних продуктів «з нуля», адже база таких продуктів уже є в наявності. Але при цьому вони так чи інакше досягають вищого рівня попиту серед страхувальників та розширюють спектр послуг в арсеналі страхових компаній – відповідно, зростає прибутковість страховиків.

Для полегшення функціонування українських страхових компаній також безумовною є рекомендація щодо повної автоматизації процесів, тобто використання уже відомих штучного інтелекту, big data, Інтернету речей,

хмарних обчислень і blockchain-технологій. Як мінімум їх упровадження буде в короткій перспективі окуплене тим фактом, що всі ці проекти сприяють повноцінній оцінці ризиків під час прийняття їх на страхування, а також попередженню виникнення таких ризиків після укладення страхових полісів.

3.3. Впровадження нових страхових продуктів з метою підвищення ефективності діяльності ПрАТ «СК «Уніка»

Автоматизація інформаційної системи страховика та розвиток онлайн-страхування є необхідною умовою для ефективного управління страховою компанією на сучасному етапі розвитку страхового ринку. Запорукою ефективного бізнесу страхової компанії буде його потужна інформаційна система.

Використання електронної комерції приводить до оптимізації персоналу СК у бік скорочення працівників відділу продажів та виїзних агентів. Значно розширюється коло потенційних страхувальників. Використання методів електронної комерції в страхуванні дозволяє персоніфікувати страховий поліс до фактично повної його відповідності до потреб кожної людини та підвищити ефективність діяльності самої страхової компанії.

Враховуючи тенденції розвитку майнових видів страхування, прогнозується потреба у покритті нових видів ризиків – кібер-ризиків. [39, с. 28].

. Також, очікується розвиток медичного страхування. Розвиток інформаційних технологій та цифрової трансформації (*digitalization*) дасть змогу страховикам оцінювати та врегульовувати збитки в короткі терміни, що буде зручним для клієнтів.

ПрАТ «СК «Уніка», як було зазначено вище, входить у першу десятку лідерів страхового ринку України, а, отже, запроваджує досягнення технологій що виражається у розробці нових страхових продуктів, удосконаленні способів надання страхових послуг. Нині для роздрібного сегмента вже впроваджено прості і зрозумілі інноваційні продукти майнового страхування: програма

«Експрес квартира» передбачає покриття майнових ризиків клієнта з врахуванням середньої ринкової вартості квадратного метра з фіксованим розрахунком вартості поліса за квадратний метр житла [21]. А в планах Правління ПрАТ «СК «Уніка» є розробка та впровадження низки нових продуктів з використанням сучасних технологій.

Ще одним прикладом успішного впровадження компанією нового страхового продукту, який працює в комплексі з полісом ОСЦПВ є програма «Пряме врегулювання». Завдяки такому нововведенню клієнти з ОСЦПВ, які є постраждалою стороною у випадку ДТП, можуть отримати виплату страхового відшкодування безпосередньо в компанії «Уніка», незалежно від того, хто є страховиком особи, що спричинила ДТП. Клієнти, скориставшись цією послугою, вже оцінили її зручність, зазначивши, що вона є комфортною, спрощує процес врегулювання і значно скорочує терміни отримання відшкодування.

Наступним приміром є запровадження онлайн-продукту у медичному страхуванні для фізичних осіб, який дає змогу покрити набір ризиків, який раніше був призначений тільки для корпоративних клієнтів.

Крім того, також для корпоративних клієнтів ПрАТ «СК «Уніка» запропонувала новий продукт зі страхування професійної відповідальності ІТ-компаній, призначений для покриття чистих фінансових збитків третім особам, які виникли в результаті помилок і упущень, допущених при виконанні їх професійних обов'язків.

СК «Уніка» у числі найперших сумісно з лідером на страховому ринку в сегменті ІТ-страхування – СК АІG, запропонувала програму страхування кіберризиків, яка передбачає широке покриття та компенсацію фінансових витрат і збитків.

Ще однією новацією є послуги зі страхування ризиків за деякими спеціальними програмами з покриттям втрати або пошкодження майна клієнта в результаті різного типу подій, включаючи теракти, страйки, повстання і т. д., тобто тих ризиків, які зазвичай не беруть на страхування [21].

Таким чином, можна констатувати, що керівництво ПрАТ СК «Уніка» приділяє велику увагу розробці та впровадженню нових страхових продуктів, орієнтованих на задоволення потреб споживачів, застосовуючи новітні технології, тим самим активно розвиваючи діяльність страхової компанії.

Як було зазначено в розділі 2, рівень виплат СК «Уніка» становив у 2019 році 78,48%. Це досить високий показник, адже для України вважається оптимальним рівень виплат 30 %, хоча у розвинутих страхових ринках Європи цей показник у середньому наближається до 75 %. Наприклад, у Австрії значення цього показника становить 78,08%, у Німеччині – 81,5 %, у Бельгії – 87,95%, у Польщі – 62,66%. Тобто, на розвинутих страхових ринках світу рівень страхових виплат коливається в межах 60-90% [40, с. 62].

Якщо припустити зростання надходжень страхових премій за рахунок впровадження зазначених вище нових страхових продуктів, то можна визначити обсяг страхових премій, необхідних для досягнення найвищого значення показника рівня страхових виплат – 90% та враховуючи середній рівень зростання обсягу страхових виплат в ПрАТ «СК «Уніка»» за останні три роки (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Прогнозні показники розвитку ПрАТ «СК «Уніка»
на 2020-2021 рр.**

Показник	2019 р.	Значення прогнозованих показників		Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
		2020 р.	2021 р.	2020-2019 рр.	2021-2020 рр.	2021-2019 рр.	2020/2019 рр.	2021/2020 рр.	2021/2019 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Премії підписані, валова сума, тис. грн	2152170	2514855	2677540	362685	525370	525370	16,85	6,46	24,41
Страхові виплати, тис. грн	1688947	2137627	2409786	448680	272159	720839	26,57	12,73	42,68
Рівень страхових виплат,%	78	85	90	7	5	12	-	-	-

З розрахунків, поданих в табл. 3.3 випливає, що для досягнення найвищого рівня страхових виплат, які демонструють страхові компанії на розвинутих страхових ринках світу, а саме 90%, при зростанні обсягів страхових виплат страховій компанії «Уніка» необхідно збирати валові страхові премії близько 2677540 тис. грн.

Підводячи підсумки за розділом, можна сказати, що ПрАТ «СК «Уніка» постійно намагається покращити якість обслуговування страхувальників. З цією метою компанія розробляє та запроваджує нові страхові продукти, опановує та застосовує нові технології, проводить заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації фахівців компанії та здійснює модернізацію своїх офісів.

ВИСНОВКИ

За результати проведеного аналізу сучасного стану та перспектив розвитку страхового ринку України можна зробити наступні висновки.

1. Розкрито економічний зміст та значення страхування. Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів.

Як економічна категорія страхування має притаманні лише йому специфічні функції та виконує характерну лише для нього роль. До функцій страхування відносяться: ризикова функція; функція створення і використання страхових резервів; функція заощадження коштів; превентивна функція; репресивна функція; інвестиційна функція.

2. Визначено сутність страхового ринку та його структуру. Страховий ринок – це частина фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає страховий захист, формуються попит і пропозиція на нього. Головною функцією страхового ринку є акумуляція та розподіл страхового фонду з метою страхового захисту суспільства. Сутність страхового ринку проявляється у його основних функціях: страховий захист шляхом продажу полісів страхування; накопичення фінансових ресурсів з метою їх подальшого інвестування; забезпечення взаємодії між страхувальником та страховиком.

Страховий ринок представляє собою складну систему, що включає різні ланки. Головними учасниками страхового ринку виступають продавці, покупці та посередники.

На страховому ринку України діють СК «Life» – страхові компанії, що здійснюють страхування життя, СК «non-Life» – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя. Страхові компанії з метою координації діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення спільних програм можуть об'єднуватись у спілки, асоціації, пули та інші об'єднання. Державне регулювання страхового ринку в Україні здійснює Національний банк України.

3. Проаналізовано сучасний стан страхового ринку України. Дослідження основних тенденцій розвитку страхового ринку вказує на стабільну тенденцію щодо скорочення кількості страхових компаній в Україні, що вказує на процес консолідації страхової системи. Так, загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2019 становила 233, у тому числі СК «life» – 23 компанії, СК «non-life» – 210 компаній.

У порівнянні з 2018 роком на 3633,7 млн грн (7,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, їх частка у відношенні до ВВП у 2019 році становила 1,3%, що на 0,1 в.п. менше в порівнянні з 2018 роком.

Збільшення валових страхових премій найбільше відбулося за такими видами страхування як автострахування, медичне страхування та страхування життя.

Обсяг валових страхових виплат/відшкодувань у порівнянні з 2018 роком збільшився на 1 474,9 млн грн (11,5%). Збільшилися валові страхові виплати з таких видів страхування, як: автострахування, медичне страхування, страхування вантажів та багажу. Водночас, зменшилися валові страхові виплати зі страхування майна та страхування життя. Рівень валових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року збільшився на 1,0 в.п. та становив 27,1%.

Операції вихідного перестрахування за 2019 рік зменшились на 6,8% з 17 940,7 млн грн до 16 713,4 млн грн за рахунок зменшення на 1 528,0 млн грн (10,2%) обсягів перестрахування із страховиками-резидентами. При цьому, операції з перестрахування із страховиками-нерезидентами збільшилися на 300,7 млн грн (10,0%).

Страхові резерви станом на 31.12.2019 зросли на 2 583,2 млн грн (9,6%) у порівнянні з аналогічною датою 2018 року, при цьому резерви зі страхування життя зросли на 938,6 млн грн (10,1%), технічні резерви – на 1 644,6 млн грн (9,3%).

У порівнянні з аналогічною датою 2018 року збільшились такі показники, як загальні активи страховиків на 373,5 млн грн (0,6%).

Незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 98,1% – акумулюють 100 СК «non-Life» (47,6% всіх СК «non-Life») та 96,7% – 10 СК «Life» (43,5% всіх СК «Life»).

Проведений аналіз свідчить, що ринок страхування в Україні наразі демонструє позитивну динаміку свого розвитку. Проте, у зв'язку із інфляцією, наявного зростання ще недостатньо, щоб повернути втрачені за кризові роки обсяги його діяльності.

4. Надано характеристику діяльності та органів управління страхової компанії «Уніка». Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія» Уніка» (скорочено ПрАТ СК «Уніка є частиною австрійської групи UNIQA. Страхова компанія «Уніка» є членом Європейської бізнес асоціації; Ліги страхових організацій України; Моторного транспортного бюро України; Американської торговельної палати; Морського бюро та інших. Компанія «Уніка» входить до рейтингу найкращих страховиків України.

Організаційна структура управління включає: збори акціонерів, правління компанії і голова правління, заступники голови правління, відділи безпеки, бухгалтерського обліку, фінансів, кадрів, матеріальної бази; відділи автострахування, страхування майна, від нещасного випадку, фінансових ризиків, відповідальності; філії та представництва.

Страхова компанія «Уніка» здійснює активну страхову діяльність на всій території України. Регіональна мережа компанії представлена 26-тю дирекціями в областях України, 15-ма Генеральними Представництвами і

більше ніж 250-ма відділеннями. Компанія пропонує близько 90 видів страхових продуктів, і має 30 ліцензій на здійснення страхової діяльності.

5. Проаналізовано фінансовий стан ПрАТ СК «Уніка». Обсяг чистих зароблених страхових премій ПрАТ «СК «Уніка» за підсумками 2019 р. зріс на 21,3% у порівнянні з попереднім роком. Чисті понесені збитки за страховими виплатами ПрАТ «СК «Уніка» у 2018 р. обсяг витрат зріс на 60,9% порівняно з 2017 роком, а у 2019 р. знову зріс на 19,4%.

Валовий прибуток ПрАТ «СК «Уніка» за три роки зріс на 68,14%.

Фінансовий результат від страхової діяльності ПрАТ «СК «Уніка» у 2017р. був позитивним, у 2018 р. страховик отримав збиток від страхової діяльності через значні витрати від зміни страхових резервів. За підсумками 2019 року, обсяг прибутку від операційної діяльності зріс і становив 8 950 тис. грн.

Сума страхових резервів мала позитивну динаміку, але згідно даних 2019 року, сума страхових резервів не суттєво зменшилася, що пов'язано зі збільшенням виплат за страховими випадками.

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності засвідчив, що ПрАТ «СК «Уніка» могла відповідати за своїми зобов'язаннями в 2019 р.

Фінансова стійкість компанії має позитивну динаміку, адже значення показників протягом 2017-2019 років здебільшого зростають. Це показує, що компанія може залучати кошти і здатна обслуговувати борги. Більшість коефіцієнтів є в межах або вище норми, залежність від позикового капіталу є прийнятною.

6. Оцінено ефективність діяльності ПрАТ «СК» Уніка» на страховому ринку України. ПрАТ СК «Уніка» посідає перші місця за страховими виплатами та рівнем виплат. Рівень виплат є досить значним – 78,48%, що означає, що компанія в повній мірі виконує свої зобов'язання перед клієнтами.

За валовими преміями та сформованими страховими резервами «Уніка» займає другі місця в ТОП-10, що теж свідчить про її активну позицію на страховому ринку України та її вплив на його ефективне функціонування.

Аналіз рентабельності показав, що СК «Уніка» загалом є рентабельною. Лише за двома показниками (Валова рентабельність продажу та Рентабельність страхової діяльності) рентабельність дещо знизилась за три роки, проте це не впливає суттєво на загальні висновки щодо рентабельності.

Аналіз ділової активності страховика за абсолютними показниками засвідчив, що всі показники мають прийнятні значення і мають приріст за досліджуваний період діяльності, що свідчить про розширення компанією обсягів своєї діяльності.

Аналіз ділової активності за відносними показниками страхової компанії «Уніка» як в частині активів, так і в частині пасивів, дає змогу зробити висновки про покращення використання компанією власних ресурсів.

7. Визначено пріоритети ефективного розвитку страхового ринку України. Пріоритетними напрямками розвитку страхового ринку України мають бути:

1. Оздоровлення страхового ринку та подолання наслідків кризи;
2. Розбудова ефективного, прозорого, недискримінаційного, інституційно спроможного, передбачуваного державного нагляду за страховим ринком;
3. Впровадження реального захисту прав споживачів;
4. Удосконалення системи управління ризиками в державі та суспільстві;
5. Сприяння розвитку основних видів страхування;
6. Інтеграція страхового ринку України до світового фінансового простору.

8. Проаналізовано вплив інновацій на розвиток страхового ринку України.

Впровадження інноваційного розвитку страхової діяльності в Україні є необхідною умовою для конкурентоспроможної діяльності вітчизняних страхових компаній. Об'єктом інновацій в страховій діяльності виступають страхові продукти та їх супровід, система аквізиції, управлінські процеси, процеси взаємодії з зовнішнім середовищем. Широке розповсюдження інформаційних та цифрових технологій розкриває нові можливості для

збільшення додаткових премій, покращання якості обслуговування споживачів, кращої селекції страхових ризиків, запобіганню настання збитків.

9. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності діяльності ПрАТ «СК «Уніка». ПрАТ «СК «Уніка» планує розробляти та впроваджувати низку нових продуктів з використанням сучасних технологій. Нині для роздрібного сегмента вже впроваджено прості і зрозумілі інноваційні продукти майнового страхування: програма «Експрес квартира», «Пряме врегулювання», онлайн-продукт у медичному страхуванні для фізичних осіб, страхування професійної відповідальності ІТ-компаній, програма страхування кібер-ризиків, послуги зі страхування ризиків за деякими спеціальними програмами.

Надано прогноз, що для досягнення найвищого рівня страхових виплат, які демонструють страхові компанії на розвинутих страхових ринках світу, а саме 90%, за умов впровадження нових страхових продуктів та зростання обсягів страхових виплат, страховій компанії «Уніка» необхідно збирати валові страхові премії близько 2677540 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шірінян Л. В., Толстенко О. Ю. Страхування [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян, О. Ю. Толстенко. – К.: НУХТ, 2020. – 154 с.
2. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Говорушко, Т. А. Страхування : навч. посіб. / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк; за ред.. Т. А. Говорушко, - К. - Львів: Магнолія 2006, 2014 – 328 с.
4. Нечипорук Л. В. Теорія та практика страхового ринку в Україні: Монографія / Л. В. Нечипорук. – Харків: 2004. – 300 с.
5. Страхування: Підручник / За ред. С. С. Осадець. – К: КНЕУ, 2008. – 528 с.
6. Страхование: Учебник / Под редакцией профессора Шахова В. В. – М.: Анкил, 2002. – 480 с.
7. Базилевич В. Д. Страхова справа. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К.: Товариство «Знання», – КОО, 2006. – 203 с.
8. Вовчак О. Д. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України / О. Д. Вовчак // Світ фінансів – 2007 р. – №1. – С. 107-116.
9. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія / В. М. Фурман. – К.: КНЕУ, 2005. – 296 с.
10. Александрова М. М. Страхування: Навчально-методичний посібник / М. М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 116 с.

11. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 року № 1576-ХІІ (із змінами і доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
12. Офіційний сайт Національної асоціації страховиків України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nasu.com.ua/>
13. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>
14. Господарський кодекс: Закон України від 16.01.2003 № 436-ІV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
15. Податковий кодекс: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44, ст. 356. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
17. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів: Закон України від 01.07.2004 р. № 1961-ІV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.
18. Пономарьова О.Б. Визначення проблем страхового ринку та їх вирішення / А.В. Бодня, М.А. Іванченко, О.Б. Пономарьова // Глобальні та національні проблеми економіки. [Електронний ресурс]. – 2015. – №5. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/166.pdf>
19. Золотарьова О.В. Ключові тенденції та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в Україні / О.В. Золотарьова // Економіка і суспільство. – 2017. – №11. – С. 413-420.

20. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_2019.pdf
21. Офіційний сайт Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «Уніка». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unika.ua>.
22. Шірінян Л. В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики : [монографія]. К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2014. 458 с.
23. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 384 с.
24. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання; 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Центр учбової літератури, 2009. 320 с.
25. Офіційний сайт журналу Форіншурер. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/19/12/1>
26. Багацька К. В. Фінансова аналітика та обчислення в фінансах : конспект лекцій для студентів спеціальності 8.03050801«Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / К. В. Багацька. – К. : НУХТ, 2015. – 118 с.
27. Гаманкова О. О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О. О. Гаманкова. – Київ: КНЕУ, 2009. – 283 с.
28. Тельнова Г. В. Ефективність страхової діяльності: теоретичне наповнення та перспективи вдосконалення оцінювання / Г. В. Тельнова // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. – 2015. – № 1. – С. 171-174.
29. Пурій Г. М. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку / Г. М. Пурій // Ефективна економіка. – 2018. – № 10. – С. 171-174.
30. Офіційний сайт Української федерації ubezpieczenia – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257

31. Пікус Р. В. Інноваційний розвиток страхової діяльності як основа підвищення її ефективності / Р. В. Пікус, В. Заколюдажний // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Економіка. – 2015. – № 3 (168). – С. 72-80.
32. Пікус Р.В. Інновації в страхуванні: світовий досвід, напрямки розвитку в Україні / Р.В. Пікус // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2009. – №18. – С. 135-140.
33. Черняк Я. Детермінанти розвитку інновацій у страховому бізнесі / Я. Черняк, Л. Клапків // Інноваційна економіка. – 2018. – №1-2 (73). – С. 182-188.
34. Aon, «Global Insurance Market Opportunities. Insurance risk study» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aon.com/2017-global-insurance-market-opportunities-report/index.html>.
35. Охріменко О.В. Страхування: інноваційна модель страхового продукту/ Економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ekonk/2005_15/012_ohrimenko.pdf
36. European Commission. Innovation in Services: Issues at Stake and Trends, study coordinated by Jeremy Howells and Bruce Tether under Contract No. INNO03-01, Brussels, 2004.
37. Салайчук О. Інноваційні технології в автотранспортному страхуванні / О. Салайчук // Вісник КНТУ. – 2017. – №4. – С. 124-138.
38. Попова Л. В. Інноваційно-технологічний розвиток страхового ринку України / Л. В. Попова, М. П. Федішин, А. В. Білявська // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2019. – Том 30 (69). – №6. – С. 103-107.
39. Приказюк Н. В. Передумови розвитку кібер-страхування / Н. В. Приказюк, Л. С. Гуменюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – №15-16. – С. 28-34.

40. Журавка О. С. Фінансова безпека сучасного страхового ринку України / О. С. Журавка, Т. О. Бочкарьова // Економіка, фінанси, право. – 2015. – №6/1. – С. 57-65.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРАТ "СК "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	17 / 12 / 31
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	20033533
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	8036100000
Середня кількість працівників ¹	870 осіб	за КВЕД	230
Адреса, телефон	м. Київ, вул. Саксаганського, 70А		65.12
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			
			v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 20 17 р.

Форма N 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код	На початок	На кінець
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	11 006	12 558
первісна вартість	1001	21 683	25 072
накопичена амортизація	1002	10 677	12 514
Незвершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	19 271	21 512
первісна вартість	1011	44 280	43 636
знос	1012	25 009	22 124
Інвестиційна нерухомість	1015		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		
Знос інвестиційної нерухомості	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021		
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	398 638	150 147
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	530	611
Відстрочені податкові активи	1045	1 608	
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	100 618	124 013
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	11 650	13 992
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	543 321	322 833
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	970	1 593
Виробничі запаси	1101	970	1 593
Незвершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	30 842	190 447
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	24 103	21 466
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	17 645	17 140
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	23 848	22 484
Поточні фінансові інвестиції	1160	352 175	634 413
Гроші та їх еквіваленти	1165	17 601	35 065
Готівка	1166	34	21
Рисунки в банках	1167	17 567	35 044
Витрати майбутніх періодів	1170	1 584	218
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	151 456	417 058
у тому числі в:	1181		

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	68 342	188 980
резервах незароблених премій	1183	83 114	228 078
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	620 224	1 339 884
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1 163 545	1 662 717

Пасив	Код рядка	На початок звітного	На кінець звітного
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405	10 584	2 897
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	202 247	221 366
Неоплачений капітал	1425	()	()
Видучений капітал	1430	()	()
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	404 098	415 530
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		636
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530	549 443	889 104
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531		
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	165 712	301 173
резерв незароблених премій	1533	383 731	587 931
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	549 443	889 740
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	14 752	17 865
розрахунками з бюджетом	1620	579	10 181
у тому числі з податку на прибуток	1621	579	10 181
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630	75	7
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	31 783	31 883
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	155 480	285 965
Поточні забезпечення	1660	6 408	9 828
Доходи майбутніх періодів	1665	907	1 712
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	20	6
Усього за розділом III	1695	210 004	357 447
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів незаробленого пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	1 163 545	1 662 717

Керівник

О. В. Ульє

Головний бухгалтер

Ю. С. Кваща

Підприємство

ПРАТ "СК "УНІКА"

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

КОДИ

17 | 12 | 31

20033533

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.**

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010	980 161	810 867
Премії підписані, валова сума	2011	1 702 912	1 064 115
Премії, передані у перестраховання	2012	663 515	202 762
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	204 200	78 335
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	144 964	27 849
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	443 932	355 976
Валовий:			
прибуток	2090	536 229	454 891
збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-14 823	-6 310
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-135 461	-7 691
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	120 638	1 381
Інші операційні доходи	2120	48 793	83 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	225 797	196 352
Витрати на збут	2150	325 161	277 522
Інші операційні витрати	2180	5 337	12 784
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	13 904	45 495
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	2 075	1 556
Інші фінансові доходи	2220	79 603	85 953
Інші доходи	2240	1 497	1 972
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		5 601
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	73	494
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			

прибуток	2290	97 006	128 881
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	57 887	43 675
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	39 119	85 206
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-7 687	5 230
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-7 687	5 230
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-7 687	5 230
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	31 432	90 436

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 227	3 890
Витрати на оплату праці	2505	105 363	86 708
Відрахування на соціальні заходи	2510	17 075	13 497
Амортизація	2515	6 695	6 684
Інші операційні витрати	2520	866 867	731 855
Разом	2550	1 000 227	842 634

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3 887	3 887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3 887	3 887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	10,064	21,921
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	10,064	21,921
Дивіденди на одну просту акцію	2650	5,1450	0,0120

Керівник

О. В. Улье

Головний бухгалтер

Ю. С. Кваша

Підприємство

ПРАТ "СК "УНІКА"
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
17	12	31
20033533		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 20 17 р.

Форма N 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	2 056	1 341
Надходження від повернення авансів	3020		
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 967	1 550
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	26	3
Надходження від операційної оренди	3040		
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050	1 527 027	1 042 523
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	62 189	35 992
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(848 918)	(431 011)
Праці	3105	(82 609)	(68 663)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(15 930)	(12 368)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(67 174)	(62 097)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(44 445)	(39 051)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(847)	(2 760)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(21 882)	(20 286)
Витрачання на оплату авансів	3135	()	()
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	()	()
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(6 243)	(6 385)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(586 912)	(458 742)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	()	()
Інші витрачання	3190	(5 464)	(4 184)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-19 985	37 959
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	88 404	26 253
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	60 155	67 032
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Надходження від погашення позик	3230	52	25

Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(101 222	(154 863
необоротних активів	3260	()	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
Витрачання на надання позик	3275	(156	()
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	()	()
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	47 233	-61 553
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350	()	()
Сплату дивідендів	3355	(18 872	(44 268
Витрачання на сплату відсотків	3360	()	()
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	()	()
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	()	()
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	()	()
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-18 872	-44 268

1	2	3	4
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	8 376	-67 862
Залишок коштів на початок року	3405	17 601	64 306
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	9 088	21 157
Залишок коштів на кінець року	3415	35 065	17 601

Керівник

Головний бухгалтер

О. В. Ульє

Ю. С. Кваша

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	КОД		
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	2019	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	20033533		
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	8036100000		
Середня кількість працівників	890	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	вулиця Сакоганського, буд. 70А, м. КИЇВ, 01032		65.12		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			2256000		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

А К Т И В		Код	На початок	На кінець
1		рядка	звітного періоду	звітного періоду
2		3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	12 538	17 307	
первісна вартість	1001	23 072	33 073	
накопичена амортизація	1002	12 514	15 768	
Незавершені капітальні інвестиції	1003	-	-	
Основні засоби	1010	21 512	27 802	
первісна вартість	1011	43 636	54 107	
зносо	1012	22 124	26 305	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	
Довгостроківі біологічні активи	1020	-	-	
Первісна вартість довгостроківіх біологічних активів	1021	-	-	
Накопичена амортизація довгостроківіх біологічних активів	1022	-	-	
Довгостроківі фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	150 147	273 875	
Довгостроківіа дебіторська заборгованість	1040	611	466	
Відтрончені податкові активи	1043	-	14 993	
Гудвил	1050	-	-	
Відтрончені аквізиторські витрати	1060	124 013	148 243	
Залишок коштів у централізованих отриманих резервах фондів	1065	13 992	29 441	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	322 833	512 127	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	1 593	1 389	
Виробничі запаси	1101	1 593	1 389	
Незавершене виробництво	1102	-	-	
Готова продукція	1103	-	-	
Товари	1104	-	-	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Депозити перестрахування	1115	-	-	
Векселі одержані	1120	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	190 447	961 098	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	21 466	28 186	
з бюджетом	1135	-	66	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	17 140	25 986	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	22 484	90 465	
Поточні фінансові інвестиції	1160	634 413	612 765	
Гроші та їх еквіваленти	1165	35 065	89 142	
Готівка	1166	21	25	
Рахунки в банках	1167	35 044	89 117	
Витрати майбутніх періодів	1170	218	882	
Частина перестрахованих у страхових резервах	1180	417 058	1 052 365	
у тому числі в: резервах довгостроківіх зобов'язань	1181	-	-	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	188 980	939 481	
резервах незароблених премій	1183	228 078	112 884	

інших отрохових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 339 884	2 862 344
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 662 717	3 374 471

Поясн	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 897	-2 701
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емпіричний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	221 366	242 219
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	415 530	430 785
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	636	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	889 104	1 780 279
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	301 173	1 137 328
резерв незароблених премій	1533	587 931	642 951
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	889 740	1 780 279
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	17 865	19 163
розрахунками з бюджетом	1620	10 181	19 215
у тому числі з податку на прибуток	1621	10 181	14 611
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	7	78
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	31 883	39 312
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	285 965	1 051 238
Поточні забезпечення	1660	9 828	11 450
Доходи майбутніх періодів	1665	1 712	4 034
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6	18 917
Усього за розділом III	1695	357 447	1 163 407
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Частка вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 662 717	3 374 471

Керівник

Ульс Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Уцянівська Катерина Іванівна

† Визначено в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

КОДИ		
2019	01	01
20033533		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	1 446 445	980 161
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	2 041 616	1 702 912
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	424 957	663 515
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	55 020	204 200
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	(115 194)	144 964
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	714 228	443 932
Валовий:			
прибуток	2090	732 217	536 229
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(85 654)	(14 823)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	(836 155)	(135 461)
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	750 501	120 638
Інші операційні доходи	2120	39 042	48 793
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(290 232)	(225 797)
Витрати на збут	2150	(429 771)	(325 161)
Інші операційні витрати	2180	(6 533)	(5 337)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	13 904
збиток	2195	(40 931)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	726	2 075
Інші фінансові доходи	2220	84 925	79 603
Інші доходи	2240	2 861	1 497
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(6 700)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(355)	(73)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	40 526	97 006
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(15 375)	(57 887)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	25 151	39 119
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	(5 598)	(7 687)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(5 598)	(7 687)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(5 598)	(7 687)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	19 553	31 432

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 299	4 227
Витрати на оплату праці	2505	136 799	105 363
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 966	17 075
Амортизація	2515	8 869	6 695
Інші операційні витрати	2520	1 313 326	866 867
Разом	2550	1 487 259	1 000 227

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	6 470,54284	10 064,05969
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	6 470,54284	10 064,05969
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1 106,00000	5 145,00000

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Ущипівська Катерина Іванівна

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2018** р.

Форма №3 Код за ДКУД **1801004**

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	4 868	2 056
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 555	1 967
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	25	26
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	2 123 205	1 527 027
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	100 550	62 189
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 124 807)	(848 918)
Праці	3105	(109 695)	(82 609)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(22 324)	(15 930)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(53 888)	(67 174)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(25 257)	(44 445)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(535)	(847)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(28 096)	(21 882)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(25 210)	(6 243)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(787 231)	(586 912)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(7 297)	(5 464)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	100 751	-19 985
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	548 615	88 404
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	203 240	60 155
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	194	52
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(787 678)	(101 222)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(40)	(156)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-35 669	47 233
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(4 071)	(18 872)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-4 071	-18 872
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	61 011	8 376
Залишок коштів на початок року	3405	35 065	17 601
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(6 934)	9 088
Залишок коштів на кінець року	3415	89 142	35 065

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Ущипівська Катерина Іванівна

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА"	Дата (рік, місяць, число)	01 01
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	20033533
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників	1 859	за КВЕД	65.12
Адреса, телефон	вулиця Саксаганського, буд. 70А, м. КИЇВ, 01032		2256000
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2019** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	17 307	19 370
первісна вартість	1001	33 075	39 278
накопичена амортизація	1002	15 768	19 908
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	27 802	29 858
первісна вартість	1011	54 107	62 003
знос	1012	26 305	32 145
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	273 875	134 893
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	466	432
Відстрочені податкові активи	1045	14 993	19 911
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	148 243	144 964
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	29 441	52 179
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	512 127	401 607
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 389	1 177
Виробничі запаси	1101	1 389	1 177
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	961 098	191 100
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	28 186	12 141
з бюджетом	1135	66	5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	25 986	35 509
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	90 465	43 913
Поточні фінансові інвестиції	1160	612 765	960 707
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 142	30 387
Готівка	1166	25	-
Рахунки в банках	1167	89 117	30 387
Витрати майбутніх періодів	1170	882	1 014
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	1 052 365	754 653
у тому числі в:	1181	-	-
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	939 481	660 753
резервах незароблених премій	1183	112 884	93 900

Додаток В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 862 344	2 030 606
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 374 471	2 432 213

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	155 480	155 480
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-2 701	11 644
Додатковий капітал	1410	35 787	35 787
Емісійний дохід	1411	35 787	35 787
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	242 219	326 830
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	430 785	529 741
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 780 279	1 602 357
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	1 137 328	845 879
резерв незароблених премій	1533	642 951	756 478
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 780 279	1 602 357
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	19 163	15 419
розрахунками з бюджетом	1620	19 215	14 177
у тому числі з податку на прибуток	1621	14 611	13 681
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	78	63
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	39 312	32 917
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	1 051 238	215 187
Поточні забезпечення	1660	11 450	12 820
Доходи майбутніх періодів	1665	4 034	5 363
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	18 917	4 169
Усього за розділом III	1695	1 163 407	300 115
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 374 471	2 432 213

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Виноградова Наталя Валентинівна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2020	01	01
20033533		

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "УНІКА" за ЄДРПОУ

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2019 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 754 596	1 446 445
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	2 152 170	2 041 616
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	265 063	424 957
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	113 527	55 020
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	(18 984)	(115 194)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	852 988	714 228
Валовий:			
прибуток	2090	901 608	732 217
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	12 721	(85 654)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	291 449	(836 155)
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	(278 728)	750 501
Інші операційні доходи	2120	2 796	39 042
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(339 291)	(290 232)
Витрати на збут	2150	(475 060)	(429 771)
Інші операційні витрати	2180	(93 824)	(6 533)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	8 950	-
збиток	2195	(-)	(40 931)
Доход від участі в капіталі	2200	726	726
Інші фінансові доходи	2220	120 302	84 925
Інші доходи	2240	2 104	2 861
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(227)	(6 700)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(626)	(355)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	131 229	40 526
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(42 241)	(15 375)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	88 988	25 151
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	14 345	(5 598)
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	14 345	(5 598)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	14 345	(5 598)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	103 333	19 553

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 514	4 299
Витрати на оплату праці	2505	205 609	136 799
Відрахування на соціальні заходи	2510	38 229	23 966
Амортизація	2515	9 980	8 869
Інші операційні витрати	2520	1 503 831	1 313 326
Разом	2550	1 761 163	1 487 259

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	3887	3887
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	3887	3887
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	22 893,74839	6 470,54284
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	22 893,74839	6 470,54284
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	1 106,00000

Керівник

Ульє Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Виноградова Наталя Валентинівна

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2019 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	8 423	4 868
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	9 336	2 555
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	30	25
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	2 021 399	2 123 205
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	64 487	100 550
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(491 475)	(1 124 807)
Праці	3105	(164 477)	(109 695)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(36 988)	(22 324)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(98 904)	(53 888)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(50 186)	(25 257)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(7 250)	(535)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(41 468)	(28 096)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(44 174)	(25 210)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	1 128 790	787 231
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(16 384)	(7 297)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	122 483	100 751
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	692 745	548 615
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	76 680	203 240
дивідендів	3220	726	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	194
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(926 549)	(787 678)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(40)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-156 398	-35 669
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(4 071)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-4 071
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-33 915	61 011
Залишок коштів на початок року	3405	89 142	35 065
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(24 840)	(6 934)
Залишок коштів на кінець року	3415	30 387	89 142

Керівник

Ульс Олена Володимирівна

Головний бухгалтер

Виноградова Наталя Валентинівна

(Handwritten signature)